

URZĄD MIASTA OPOLA – BIURO URBANISTYCZNE

45-018 Opole, Pl. Wolności 7, tel. /fax: /077/ 45 11 924

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO TERENÓW
W REJONIE UL. GÓRNEJ W OPOLU**

Opracowanie:
mgr Anna Caputa

Opole, maj 2009

ZAWARTOŚĆ OPRACOWANIA:

I CZĘŚĆ OPISOWA:

1. WSTĘP	4
1.1. Podstawa formalno-prawna.....	4
1.2. Cel i zakres opracowania	4
1.3. Informacje o przyjętych założeniach i zastosowanych metodach.....	5
1.4. Przewidywane metody analizy skutków realizacji postanowień projektu planu	5
2. ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA.....	6
2.1. Ogólna charakterystyka fizjograficzna terenu	6
2.1.1. Położenie.....	6
2.1.2. Ukształtowanie terenu i budowa geologiczna	7
2.1.4. Szata roślinna i fauna.....	7
2.1.5. Charakterystyka stosunków wodnych	10
2.1.6. Gleby	12
2.1.7. Klimat	12
2.1.8. Zasoby naturalne.....	13
2.1.9. Obszary i obiekty chronione	13
2.2. Istniejący stan środowiska oraz stan zagospodarowania obszarów objętych postanowieniami projektu planu miejscowego.....	13
2.2.1. Emisja zanieczyszczeń do powietrza.....	16
2.2.2. Emisja hałasu	17
2.2.3. Wody powierzchniowe i podziemne	17
2.2.4. Gleby	18
2.2.5. Kopaliny.....	18
2.2.6. Emitowanie pól elektromagnetycznych	19
2.2.7. Ryzyko wystąpienia poważnych awarii.	20
2.3. Potencjalne zmiany w środowisku w przypadku braku realizacji ustaleń planu	20
2.4. Prognozowany sposób i stan zagospodarowania obszarów objętych projektem planu oraz ich wpływ na środowisko:	21
2.4.1. Wpływ na powietrze	23
2.4.2. Wpływ na środowisko akustyczne.....	23
2.4.3. Wpływ na wody podziemne i powierzchniowe	24
2.4.4. Wpływ na środowisko gruntowe w tym glebę, rzeźbę, i utwory powierzchniowe	26
2.4.5. Wpływ na kopaliny.....	28
2.4.6. Emitowanie pól elektromagnetycznych.....	28
2.4.7. Ryzyko wystąpienia poważnych awarii	29
2.4.8. Oddziaływanie według stopnia uciążliwości.....	29

3. ANALIZA I OCENA ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO	30
3.1. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	30
3.1.1. Istniejący sposób i stan zagospodarowania badanego obszaru, na który oddziaływać będą zapisy projektu planu miejscowego.....	30
3.1.2. Przewidywanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających negatywny wpływ znaczącego oddziaływania zapisów planu.....	31
3.2. Przewidywane znaczące oddziaływania	32
3.2.1. Wpływ na świat zwierzęcy.....	33
3.2.2. Wpływ na krajobraz	35
3.2.3. Syntetyczna ocena potencjalnych skutków realizacji ustaleń planu	36
4. MOŻLIWOŚCI ROZWIĄZAŃ ZAPOBIEGAJĄCYCH LUB OGRANICZAJĄCYCH NEGATYWNE ODDZIAŁYWANIE USTALEŃ PLANU NA ŚRODOWISKO.....	38
5. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA UWZGLĘDNIONE W OPRACOWANIU	39
6. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	41
6.1. Wstęp	41
6.2. Informacje o zawartości prognozy.....	41
6.3. Analiza i ocena istniejącego stanu środowiska	41
6.4. Istniejące problemy ochrony środowiska	44
6.4.1. Zanieczyszczenie powietrza	44
6.4.2. Natężenie hałasu.....	44
6.4.4. Gospodarka odpadami.....	44
6.4.5. Zieleń miejska	45
6.5. Wpływ na środowisko w przypadku odstąpienia od realizacji założeń miejscowego planu	45
6.6. Zapobieganie, ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektu.	45
6.7. Transgraniczne oddziaływania na środowisko.....	46
II CZĘŚĆ GRAFICZNA	
Rysunek nr 1 – Granice opracowania	46
Rysunek nr 2 – Istniejący sposób i stan zagospodarowania obszarów objętych postanowieniami projektu mpzp w rejonie ul. Górnej w Opolu	46
Rysunek nr 3 – Prognozowany sposób i stan zagospodarowania obszarów objętych postanowienia projektu mpzp w rejonie ul. Górnej w Opolu	46

1. WSTĘP

1.1. Podstawa formalno-prawna

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227),
- Uchwała Rady Miasta Opole nr LXI/684/06 z dnia 16 marca 2006 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów w rejonie ul. Górnej w Opolu.

Opracowanie sporządzono równolegle z projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Oparto się w nim na analizie:

- Dokumentacji „Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla miasta Opola”.
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Opola, przyjęte uchwałą nr LIV/602/05 Rady Miasta Opola z dnia 17 listopada 2005 roku.

1.2. Cel i zakres opracowania

Celem prognozy jest identyfikacja i ocena wpływu projektowanych rozwiązań planistycznych na środowisko przyrodnicze oraz ocena skuteczności przyjętych rozwiązań proekologicznych.

Sporządzenie prognozy jest spełnieniem obowiązku prawnego wynikającego z ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227) oraz Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko. Prognoza ta jest opracowana zgodnie z w/w wymogami prawnymi.

Prognozy oddziaływania na środowisko planów, sporządzane są jako jeden z podstawowych dokumentów w ramach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Opracowanie to zawiera m.in. analizę i ocenę stanu istniejącego, perspektywy i prognozowane zmiany tego stanu.

Na podstawie informacji o fizjografii oraz planowanym zagospodarowaniu terenu objętego planem, w opracowaniu określono czynniki, które mogą mieć negatywny wpływ na środowisko (m.in. wodę, powietrze, glebę, krajobraz oraz zdrowie ludzi) oraz poddano ocenie skuteczność przyjętych w planie rozwiązań, sprzyjających ochronie środowiska. Do określenia warunków fizjograficznych wykorzystano dostępne materiały, w tym wykonane opracowanie ekofizjograficzne dla miasta Opola.

1.3. Informacje o przyjętych założeniach i zastosowanych metodach

Prognoza ta została opracowana zgodnie z wymogami prawnymi. Zawiera ona m.in.: analizę i ocenę stanu istniejącego, perspektywę i prognozowane zmiany tego stanu, zdefiniowane cele i kierunki działań, a także wskazanie koniecznych do podjęcia działań zmierzających do poprawy istniejącego stanu.

Procedura tworzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko powinna biec równolegle do realizacji dokumentu podstawowego. W myśl tej zasady, prognoza oddziaływania na środowisko realizowana była równolegle z opracowywaniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ul. Górnej w Opolu.

W niniejszym dokumencie dokonano analizy oddziaływań na środowisko w oparciu o dane literaturowe oraz ustalenia własne, które zestawiono z lokalnymi uwarunkowaniami środowiskowymi.

W procesie tworzenia dokumentu oparto się na analizie:

- Dokumentacji „Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla miasta Opola”.
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Opola, przyjęte uchwałą nr LIV/602/05 Rady Miasta Opola z dnia 17 listopada 2005 roku.
- Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aktualizacji Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Miasta Opola
- Prognozy oddziaływania na środowisko do projektu Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Opolskiego na lata 2007-2010 z perspektywą do roku 2014.
- Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego.

Metoda opracowania prognozy polega na podziale terenu opracowania na obszary o różnym stopniu wpływu ustaleń planu na środowisko. Obszary te podzielono na:

- I. ustalenia planu, których realizacja wpłynie korzystnie na stan środowiska przyrodniczego,
- II. ustalenia planu, których realizacja nie pogorszy stanu środowiska przyrodniczego,
- III. ustalenia planu, których realizacja może wpłynąć niekorzystnie na stan środowiska przyrodniczego,
- IV. ustalenia planu, których realizacja spowoduje zmiany w środowisku przyrodniczym.
- V. ustalenia planu, których realizacja wpłynie częściowo korzystnie i częściowo niekorzystnie na stan środowiska przyrodniczego,
- VI. ustalenia planu, których realizacja częściowo nie pogorszy i częściowo może wpłynąć niekorzystnie na stan środowiska przyrodniczego

1.4. Przewidywane metody analizy skutków realizacji postanowień projektu planu

Wdrażanie w życie rozwiązań przewidzianych w prognozie wymaga stałego monitorowania oraz szybkiej reakcji w przypadku pojawiania się rozbieżności pomiędzy projektowanymi rezultatami a stanem rzeczywistym. Prawidłowe wdrażanie założeń miejscowego planu zagospodarowania

przestrzennego a także określenie problemów w osiąganiu założonych celów jest podstawą osiągnięcia właściwych skutków oddziaływania na środowisko. Powinien on zapewnić stałą kontrolę jakości zarządzania środowiskiem, w tym gospodarką odpadami, planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych oraz pozwolić regulować działalność podmiotów na rynku odpadów a jednocześnie ułatwiać funkcjonowanie systemu wydawania decyzji, udzielania zezwoleń i egzekucji. Zapisy miejscowego planu oraz prognoza środowiskowa przy realizacji poszczególnych inwestycji pozwala określić związane z tym zmiany w środowisku.

2. ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA

2.1. Ogólna charakterystyka fizjograficzna terenu

2.1.1. Położenie

Objęty prognozą obszar opracowania zlokalizowany jest administracyjnie w obrębie Opolą, w jego północno-wschodniej części, stanowiącej część dzielnicy Kolonia Gostawicka. Dokładna lokalizacja obejmuje teren rozciągający się pomiędzy ulicą Górną od zachodu, ul. Częstochowska od południa, ul. Wygonową (Fot. nr 1) od północy oraz linią kolejową od wschodu. Poza tym północno-wschodnia część terenu leży bezpośrednio w sąsiedztwie trasy obwodnicy Opolą.

Fot. nr 1 Północno-zachodnia część terenu objętego projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – widok z ul. Wygonowej w kierunku ul. Górnej.

fot. Aneta Werner-Wilk

Pod względem regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski J. Kondrackiego¹, teren opracowania położony jest w obrębie podprovincji Niziny Środkowopolskie, w makroregionie Niziny Śląskiej, w obrębie mezoregionu Pradoliny Wrocławskiej.

2.1.2. Ukształtowanie terenu i budowa geologiczna

Teren objęty prognoza leży po wschodniej stronie szczególnie wyodrębnionej jednostki geomorfologicznej Opola jaką jest Garb Groszowicko-Opolski, a także na wschód od współczesnej doliny rzeki Odry. Obecna rzeźba terenu związana jest z typem krajobrazu naturalnego jakim są krajobrazy nizinne uwarunkowane procesami lodowcowymi oraz akumulacyjną działalnością rzeczną.

Teren w granicach MPZP położony jest na pograniczu dwóch odrębnych podstawowych jednostek geomorfologicznych, a mianowicie: holocenijskie dno doliny rzecznej związanej z doliną rzeki Maliny (wschodnia część obszaru), terasa średnia rzeki Odry, erozyjno-akumulacyjna (zachodnia część obszaru). Pomiędzy tymi jednostkami nie można obecnie wyznaczyć jednoznacznych granic ze względu na przekształcenie oraz zrównanie terenu (użytkowanie rolne i zabudowa).

Obecna rzeźba terenu jest wynikiem działalności antropogenicznej i wynika głównie z zabudowania obszaru. Spowodowało to znaczne zmiany w ukształtowaniu naturalnej powierzchni terenu.

2.1.4. Szata roślinna i fauna

Omawiany obszar należy do grupy terenów silnie zainwestowanych. Odznacza się silną dewastacją i degradacją środowiska przyrodniczego w zakresie wszystkich jego komponentów. Zmiany środowiskowe są nieodwracalne.

Potencjalną roślinnością naturalną na obszarze opracowywania prognozy są siedliska leśne reprezentowane przez grąd środkowoeuropejski *Galio Sylvatici - Carpinetum* oraz łągi olszowe i jesionowo-olszowe w dolinie Maliny *Fraxino-Alnetum* (Fot. nr 2).

¹ Kondracki Jerzy - Geografia regionalna Polski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1996

Fot. nr 2 Łęgi olszowe i jesionowo-olszowe w dolinie Maliny, tj. pomiędzy terenem Opolskich Zakładów Drobiarskich a nasypem obwodnicy.

fot. Aneta Werner-Wilk

Na terenie objętym MPZP obecna szata roślinna uzależniona jest znacznie od sposobu użytkowania i zagospodarowania terenu. Można wyróżnić przede wszystkim zbiorowiska roślinne synantropijne, w tym typowo ruderalne, a także niewielki udział zieleni, którą można uznać za półnaturalną.

Elementy roślinności seminaturalnej zachowały się jedynie fragmentarycznie w postaci wąskich pasów wzdłuż cieków, szczególnie wzdłuż rzeki Maliny, gdzie występują silnie przerzedzone pozostałości łągów olszowo-jesionowych (Fot. nr 3) czy też zarośla (Fot. nr 4) i zadrzewienia wierzbowe. Seminaturalne łąki rozciągają się jedynie na wschód od terenu objętego projektem planu, obecnie praktycznie za nasypem obwodnicy i nasypem kolejowym (Fot. nr 5). Obszary położone na zachód od Zakładów Drobiarskich Animex odznaczają się zagospodarowaniem rolnym (z dominacją ornego) – (Fot. nr 5), oraz ograniczeniem od zachodu i południa zabudową, co w konsekwencji doprowadziło do wyeliminowania naturalnych zbiorowisk roślinnych na rzecz fitocenoz ruderalnych, pojawiających się w postaci większych płatów w pobliżu zabudowy, terenów kolejowych, wzdłuż dróg i terenów porolnych, obecnie nieużytkowanych. Poza tym dla gruntów ornych charakterystyczne jest występowanie zbiorowisk segetalnych. Badany teren cechuje więc postępująca synantropizacja i niewielki potencjał w zakresie naturalności, zróżnicowania i wartości przyrodniczej szaty roślinnej.

Fot. nr 3 Mimo uregulowania strefa przykorytową rzeki Maliny odznacza się miejscowo występowaniem zróżnicowanej roślinności: wodnej, szuwarowej, ziołoroślowej i wysokiej.

fot. Aneta Werner-Wilk

Fot. nr 4 Zarośla szuwarowe wzdłuż Maliny

fot. Aneta Werner-Wilk

Fot. nr 5 Widok terenów rolnych z ul. Wygonowej.

fot. Aneta Werner-Wilk

2.1.5. Charakterystyka stosunków wodnych

- Wody powierzchniowe

W granicach opracowania, w jego wschodniej części, znajduje się niewielki odcinek rzeki Maliny, która przebiega w kierunku południe – północ, w tym przechodzi przez tereny przemysłowe Zakładów Drobiarskich Animex. Rzeka Malina jest częścią prawobrzeżnej zlewni Odry. Zasila bowiem rzekę Swornicę wpadającą już bezpośrednio do Odry.

Poza korytem Maliny, obecny jest w obrębie obszaru objętego opracowaniem niewielki rów boczny, odwadniający teren z kierunku zachodniego na wschód, i odprowadzający ostatecznie wodę do Maliny na północ od Zakładów Drobiarskich. Poza tym częściowo wzdłuż ulicy Drobiarskiej wykonano wybetonowany rów odprowadzający wodę do rowu wspomnianego wcześniej (Fot. nr 6).

Fot. nr 6 Rów biegnący wzdłuż ul. Drobiarskiej oraz fragment terenu zieleni urządzonej zlokalizowanego w obrębie Zakładów Drobiarskich Animex.

fot. Aneta Werner-Wilk

- Wody podziemne

Na podstawie Opracowania ekofizjograficznego podstawowego dla miasta Opola stwierdzono, iż zwierciadło wód gruntowych występuje praktycznie na całości obszaru w utworach czwartorzędowych, jednakże zwierciadło tych wód jest zróżnicowane. Na całym terenie woda gruntowa utrzymuje się w osadach przepuszczalnych, tj. piaszczysto - żwirowych doliny Maliny i tarasu plejstocenskigo.

W zachodniej części obszaru poziom zwierciadła wody gruntowej jest uzależniony od ilości i rozkładu opadów atmosferycznych, natomiast część wschodnia jest silnie związana z przepływami wody w korycie Maliny. Wraz z podnoszeniem się zwierciadła wody w korycie rzeki zwiększa się zwierciadło wody gruntowej na terenie przyległym.

Wody podziemne zalegające na terenie miasta Opola należą do potencjalnie zagrożonej Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWP) PL_GB_6220_116. Pod miastem zalegają aż 4 zbiorniki wód podziemnych, z których 3 pierwsze uznane są za Obszary Najwyższej Ochrony. Są to GZWP 333, 335 i 335 obejmujące swym zasięgiem niemal całe miasto oraz GZWP 334 położony w północno-wschodnich krańcach miasta.

Wody podziemne nie są wykorzystywane do celów użytkowych. Zaopatrzenie ludności odbywa się przy wykorzystaniu wodociągów miejskich.

2.1.6. Gleby

Uwarunkowania glebowe są ściśle związane z uwarunkowaniami geomorfologicznymi. Obecnie obszar objęty badaniem odznacza się całkowitą degradacją lub znacznym przekształceniem naturalnej warstwy glebowej.

Teren opracowania to tereny w dużej części zainwestowane, w skład których wchodzi obszary zabudowy jednorodzinnej oraz duży obszar zabudowy usługowo - przemysłowej. Występują tu również powierzchnie użytkowane ogrodnictwo lub rolnictwo. Jest szczególnie istotne dla rozpatrywanego obszaru, że odznacza się on brakiem gleb wysokiej jakości użytkowej, tj. gleb I-III klas bonitacyjnych, a także brakiem gleb pochodzenia organicznego, również szczególnie chronionych przed zmianą zagospodarowania (Fot. nr 7).

Fot. nr 7 Fragment terenów uprawianych rolniczo z zachowanym drzewostanem

fot. Aneta Werner-Wilk

2.1.7. Klimat

Klimat lokalny kształtowany jest przede wszystkim przy współdziale warunków morfologicznych oraz warunków pokrycia terenu elementami sztucznymi, do których należy zabudowa.

Na obszarze zabudowy panuje klimat w którym nastąpiło:

- osłabienie i nierównomierny dopływ energii słonecznej,
- osłabienie prędkości wiatru i wytworzenie się własnego systemu ruchów powietrza,

- zwiększone podgrzanie w okresie letnim i wyższe temperatury w zimie,
- mniejsze w stosunku do terenów niezabudowanych dobowe wahania temperatury,
- zmniejszenie wilgotności powietrza.

Warunki klimatu lokalnego są w porównaniu do terenów niezabudowanych gorsze, zwłaszcza wentylacja obszaru.

2.1.8. Zasoby naturalne

Na obszarze objętym opracowaniem nie występują zasoby przyrodnicze o znaczeniu gospodarczym, a także takie, których wartość pozwalałaby na ich kwalifikację do ochrony prawnej.

2.1.9. Obszary i obiekty chronione

Obszar objęty opracowaniem nie wchodzi w skład przyrodniczych obszarów chronionych podlegających ustawie o ochronie przyrody. Nie stwierdzono występowania siedlisk przyrodniczych objętych ochroną na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2001 r. w sprawie określenia rodzajów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie. Nie zanotowano również występowania rzadkich oraz chronionych gatunków roślin – chronionych na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004r. w sprawie gatunków dziko występujących roślin objętych ochroną.

Omawiany teren znajduje się w zasięgu Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. Jest to Obszar Najwyższej Ochrony zbiornika nr 335 i 333 i 336.

2.2. Istniejący stan środowiska oraz stan zagospodarowania obszarów objętych postanowieniami projektu planu miejscowego

Obecne zagospodarowanie terenu jest związane w głównej mierze z przekształcaniem naturalnych warunków środowiska. Przekształcenia te w celu dostosowania do funkcji mieszkaniowych i usługowych miały wpływ na ukształtowania powierzchni terenu.

Obszar opracowania leży w części miasta która niegdyś była wsią. Zmiany, które dokonały się na przestrzeni wieków spowodowały całkowitą zmianę pierwotnych terenów na tereny zurbanizowane.

Dla okolicznych terenów znamienne jest znaczny wpływ systemów antropogenicznych na strukturę rzeźby. Należą do nich położone w części zachodniej i południowej budynki mieszkaniowe, a w szczególności położone w części centralnej zabudowania przemysłowe Zakładów Drobiarskich Animex, połączone przez sieć dróg asfaltowych (Fot. nr 8), a także śródpolnych gruntowych. W dalszej kolejności wśród systemów antropogenicznych wymienić należy sztuczny zbiornik wodny wraz ze sztucznie ukształtowanymi i umacnianymi brzegami koryt rowów. Szczególnie odznacza się w krajobrazie od strony północno-wschodniej wysoki nasyp obwodnicy Opola, związany z jej przejściem przez linię kolejową, a także przebiegający w kierunku północno-wschodnim 2-3 metrowy nasyp kolejowy.

Fot. nr 8 Ulica Kolonijna - widok od strony Zakładów Drobiarskich Animex w kierunku zachodnim.
fot. Aneta Werner-Wilk

Teren objęty projektem MPZP praktycznie w całości odznacza się występowaniem różnych form użytkowania:

- Całą wschodnią granicą obszaru przebiegają tereny komunikacji kolejowej – linia relacji Opole – Kluczbork. Pomiędzy linią kolejową a ulicą Drobiarską rozmieszczone są tereny działalności produkcyjnej - Zakłady Drobiarskie Animex. Od strony południowej do zakładów przylega teren wydzielony w projekcie planu jako usługowy, gdzie znajduje się obecnie szkoła obejmująca: Społeczne Językowe Liceum Ogólnokształcące, Gimnazjum Niepubliczne, Policealna Szkoła i Kolegium (Fot. nr 9).

Fot. nr 9 Widok z południa na północ, przez środek terenu objętego projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przebiega ulica Drobiarska – widok w kierunku północnym.
fot. Aneta Werner-Wilk

- Południową granicę obszaru objętego projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wyznacza ulica Częstochowska, wzdłuż której ciągną się tereny zabudowy mieszkaniowej – jednorodzinnej, a także tereny handlowo-usługowe, jak Zakład Ogrodniczy „MRÓWKA”. Od tej strony zlokalizowana jest również Przepompownia Ścieków administrowana przez Wodociągi i Kanalizacje w Opolu.

- Od strony wschodniej granicę terenu objętego planem wyznacza ulica Zagrodowa oraz ul. Górna. W tej części obszaru występują tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Pomiędzy terenami mieszkalnymi a ulicą Drobiarską na wschodzie oraz ul. Wygonową na północy, rozciągają się tereny użytkowane rolniczo, mianowicie grunty orne. Część działek rolnych obecnie pozostaje nie użytkowana ze względu na niski potencjał produkcyjny gleb.

Jak wynika z powyższych, znaczna część terenu objętego projektem MPZP jest już obecnie zainwestowana, co zwłaszcza dotyczy dużego obszaru produkcyjnego należącego do Zakładów Drobiarskich Animex (Fot. nr 10), terenów mieszkaniowych i handlowo-usługowych rozciągających się w części południowej oraz terenów mieszkaniowych występujących w części zachodniej.

Fot. nr 10 Widok na ul. Drobiarską i Zakłady Drobiarskie Animex oraz fragment zieleni izolacyjnej przy tych zakładach

fot. Aneta Werner-Wilk

Wśród przejawów antropopresji wpływających bezpośrednio lub pośrednio na środowisko można wymienić:

- rozwój infrastruktury miejskiej,
- częściowa niwelacja terenu poprzez zabudowę,
- pogorszenie waloru wizualno-estetycznego ze względu na zabudowę,
- zastąpienie znacznych przestrzeni powierzchnią utwardzoną,
- ukształtowane nieliczne tereny zielone np. trawniki, zieleńce.

2.2.1. Emisja zanieczyszczeń do powietrza

Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego związane jest z emisją niezorganizowaną wywołaną ruchem komunikacyjnych w ciągu ulicy Częstochowskiej, w mniejszym stopniu również ulicami o mniejszym stopniu natężenia ruchu jak: Górna, Drobiarska, Kolonijna. Poza tym w okresach jesienno-zimowych występuje emisja z palenisk domowych usytuowanych wzdłuż wymienionych ulic. Dodatkowo występuje emisja zorganizowana związana z funkcjonowaniem zakładu Animex.

Ruchowi komunikacyjnemu towarzyszy wprowadzanie do powietrza atmosferycznego zanieczyszczeń charakterystycznych, a w szczególności związków ołowiu, azotu, węglowodorów i tlenków węgla. Tym samym lokalne pogorszenie higieny atmosfery występuje w bezpośrednim sąsiedztwie głównych pasów drogowych.

Główną jednak uciążliwością, decydującą o lokalnych warunkach higieniczno-sanitarnych wokół Zakładów Drobiarskich są substancje odorowe. Ich uciążliwość, szczególnie w okresie panowania pogody cyklonalnej (okresy utrzymywania się niskiego ciśnienia atmosferycznego) może obejmować cały teren opracowania.

2.2.2. Emisja hałasu

Najistotniejszymi czynnikami mającymi wpływ na stan klimatu akustycznego jest ulica Częstochowska (fot. nr 11), obwodnica oraz źródło hałasu przemysłowego jakim jest Zakład Drobiarski Animex. W mniejszym stopniu na jakość środowiska pod względem klimatu akustycznego mają wpływ mniejsze ciągi komunikacji drogowej oraz inne lokalne źródła hałasu o oddziaływaniu okresowym.

Fot. nr 11 Widok z na ul. Częstochowską przy skrzyżowaniu z ul. Górną.

fot. Aneta Werner-Wilk

W przypadku zakładów Animex ich oddziaływanie w okresie dnia pozostaje w tle hałasu komunikacyjnego w rejonach istniejącej zabudowy mieszkaniowej, natomiast w okresie nocy może dominować na niewielkim obszarze w sąsiedztwie zakładu.

2.2.3. Wody powierzchniowe i podziemne

Przez teren objęty prognozą przepływa rzeka Malina, która jest dopływem rzeki Swornicy. Jakość wód Maliny nie jest kontrolowana, pomiarom podlegają natomiast wody wspomnianej Swornicy przy jej ujściu do Małej Panwi.

Wyniki klasyfikacji jakości wód JCWP 116 przeprowadzonej przez WIOŚ w Opolu na podstawie badań wykonanych w 2006 roku w 10 punktach pomiarowych wykazują:

- występowanie wód zadowalającej jakości (III klasa) w 2 punktach pomiarowych, obniżenie jakości do klasy III nastąpiło w wyniku podwyższonej zawartości żelaza,
- występowanie wód nie zadowalającej jakości (IV klasa) w 5 punktach pomiarowych, obniżenie jakości do IV klasy wystąpiło w wyniku wysokiej zawartości żelaza, a także wapnia, potasu i siarczanów,
- występowanie wód złej jakości (V klasa³) w 3 punktach pomiarowych, obniżenie jakości do V klasy wystąpiło w wyniku wysokiej zawartości fluorków, manganu, niklu, potasu, węglowodorów oraz odczynu pH,
- przekroczenie w badanych wodach poziomu zawartości związków dopuszczalnych w normach jakości dla wód pitnych – żelaza, manganu, magnezu, siarczanów, a także fluorków, niklu i arsenu.

Na przestrzeni ostatni lat odnotowuje się pogorszenie jakości wód podziemnych wykorzystywanych do zaopatrzenia Opolu pod kątem zawartości żelaza, manganu i siarczanów. Zawartość żelaza i manganu, rzutująca na jakość wód na całej Opolszczyźnie jest związana z budową geologiczną tego terenu. W Opolu-Zawada migracja tych pierwiastków do ujęcia jest związana również z jego wieloletnią eksploatacją. Podwyższona zawartość potasu w wodach GZWP 333 ujmowanych w Groszowicach związana jest z niewłaściwą gospodarką rolną na terenie tego zbiornika. Drugim istotnym zagrożeniem dla jakości wód podziemnych jest nieskanalizowane osadnictwo miejskie i wiejskie. Stosunek długości linii wodociągowej do kanalizacyjnej jest wciąż niezadowalający. Zagrożeniem dla czystości wód podziemnych są również zanieczyszczenia z atmosfery, w tym tlenki azotu i siarki, które powodują powstawanie „kwaśnych deszczy” oraz metale ciężkie. Na jakość wód podziemnych wpływają również źródła liniowe - zanieczyszczone wody powierzchniowe czy linie transportowe. Źródłami zanieczyszczenia wód są także stacje benzynowe, magazyny materiałów pędnych.

2.2.4. Gleby

Oprócz zainwestowania części obszaru objętego projektem MPZP nie stwierdzono innych czynników degradujących powierzchnie ziemi, jak np: dzikie składowiska odpadów, małe wyrobiska. Stan jakości gleb natomiast określono na podstawie opracowania archiwalnego dla terenu sąsiadującego bezpośrednio z terenem objętym prognozą od strony wschodniej, dla którego dokonano analiz gruntów rolnych pod względem ich jakości. Wyniki wskazują że poziom zanieczyszczenia gruntów rolnych nie przekracza dopuszczalnych standardów jakościowych, określonych w obowiązujących normach – Rozporządzenie Ministra Środowiska z 09.09.2002r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi [Dz.U. Nr 165, poz. 1359].

Największe zanieczyszczenie metalami ciężkimi oraz węglowodorami pochodzi od ruchu samochodowego na drogach: głównej, lokalnych i dojazdowych.

2.2.5. Kopaliny

Na obszarze objętym opracowaniem nie wydobywa się kopalin. W związku z tym nie ma zagrożeń eksploatacyjnych i związanych z tym problemów.

2.2.6. Emitowanie pól elektromagnetycznych

Do sztucznych źródeł pola elektromagnetycznego, a także statycznego pola elektrycznego i magnetycznego, które towarzyszą nam w życiu codziennym, należą: odbiorniki TV i monitory komputerowe, kuchenki mikrofalowe, telefony bezprzewodowe i komórkowe, bramki w przejściach sklepów, pralki, lodówki, suszarki do włosów, aparaty CB-radio, pociągi, tramwaje, samochody, anteny nadawcze radiostacji, radary, linie energetyczne wysokiego napięcia, urządzenia przemysłowe, jak np. piece indukcyjne, piece łukowe, zgrzewarki do folii, stanowiska do naprawy TV i monitorów komputerowych itd., listę tę można byłoby jeszcze długo kontynuować.

Oddziaływanie pola elektromagnetycznego na organizm człowieka jest trudne do ustalenia, gdyż nie posiadamy – podobnie jak w przypadku promieniowania jonizującego – receptorów, które ostrzegałyby nas o jego istnieniu. Na dodatek skutki promieniowania nie są natychmiastowe. Skutki oddziaływania pola elektromagnetycznego na zdrowie człowieka to nowe zjawisko w dzisiejszym świecie, któremu naukowcy zaczynają się poważnie przyglądać. Objawy tego oddziaływania w odniesieniu do człowieka mogą być m.in.: zaburzenia snu, bezsenność, bóle i zawroty głowy, nudności, brak możliwości skupienia i koncentracji, częściowa utrata pamięci, pogorszenie wzroku, zmiana ciśnienia krwi, migreny, zmęczenie nieadekwatne do wysiłku (objaw często występujący u dzieci i młodzieży), osłabienie i wiele innych. Kolejność w/w objawów jest przypadkowa, gdyż każdy organizm reaguje indywidualnie i posiada różną odporność na działanie tego rodzaju promieniowania. Jednoznaczne stwierdzenie wpływu, a szczególnie szkodliwego oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego na zdrowie człowieka jest trudne do ustalenia. Każdy człowiek w inny sposób reaguje na oddziaływanie pola elektromagnetycznego, a ocenia się, że tylko 1-2% ludzi jest nadwrażliwych na ten rodzaj promieniowania. Pole elektromagnetyczne ma dwie składowe: pole elektryczne i pole magnetyczne. Głównym parametrem pola elektromagnetycznego jest częstotliwość wyrażona w hercach (Hz) oraz natężenie pola elektrycznego wyrażone w V/m i magnetycznego wyrażone w A/m. Ważnym czynnikiem mającym wpływ na oddziaływanie promieniowania elektromagnetycznego na zdrowie człowieka są parametry tego pola, a także inne czynniki wynikające z warunków w których dochodzi do kontaktu człowieka z tym polem.

Głównym źródłem promieniowania elektromagnetycznego na terenie opracowania jest przebiegająca w północno-wschodniej części napowietrzna linia elektroenergetyczna 2x110kV relacji Harcerska –Gosławice -Grudzicka. Badania empiryczne prowadzone na istniejących liniach energetycznych 110kV wskazują, że zasięg przestrzenny oddziaływania elektromagnetycznego (obejmujący również emisje hałasu) nie przekracza 15m od skrajnie położonych przewodów. Taki też obszar uwzględnia projekt planu, wyznaczając strefę ograniczonego użytkowania.

Bezpośrednio przez badany teren przebiegają również napowietrzne linie elektroenergetyczne średniego napięcia 15kV, nie stanowią one jednak źródła istotnego niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego.

2.2.7. Ryzyko wystąpienia poważnych awarii.

Znaczna część obszaru po wschodniej stronie terenu objętego projektem MPZP należy do Zakładów Drobiarskich Animex. Ryzyko wystąpienia poważnych awarii pochodzi właśnie z tych zakładów. Są one źródłem zorganizowanej emisji do atmosfery produktów spalania paliw płynnych (mazut) oraz zanieczyszczeń organicznych, będących produktem prowadzonego procesu technologicznego (lotne związki organiczne – lotne aldehydy i ketony, lotne kwasy tłuszczowe i amoniak).

2.3. Potencjalne zmiany w środowisku w przypadku braku realizacji ustaleń planu

Wstępna prognoza dalszych zmian zachodzących w środowisku polega na określeniu kierunków i możliwej intensywności przekształceń i degradacji środowiska, które może powodować dotychczasowe użytkowanie i zagospodarowanie.

W przypadku braku realizacji ustaleń zawartych w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego należy się liczyć z chaotycznym rozwojem zabudowy, zwłaszcza zabudowy mieszkaniowej – jednorodzinnej, w zachodniej części obszaru, tj. w rejonie ulicy Górnej i Zagrodowej. Brak szczegółowych uregulowań w tym zakresie mógłby skutkować bezpowrotnymi zmianami środowiska, zwłaszcza w zakresie elementów przyrodniczych, dla których wskazane jest ich zachowanie i wzbogacanie. Brak ścisłych uregulowań w odniesieniu do emisji i odprowadzania ścieków na terenach mieszkaniowych może prowadzić do ogólnego pogarszania się jakości środowiska, zwłaszcza wód powierzchniowych i podziemnych.

Rolnicze wykorzystanie terenu rozciągającego się między ul. Górną a ul. Drobiarską jest stabilne i nie powoduje znaczących strat w środowisku. Agroekosystemy są sztucznie wprowadzonymi przez człowieka rodzajami użytkowania. Dzięki właściwie prowadzonym zabiegom agrotechnicznym rolnicze wykorzystanie terenu służy produkcji żywności dla potrzeb człowieka nie doprowadzając do istotnych zmian w: środowisku glebowym, ukształtowaniu terenu, warunkach gruntowo-wodnych. Niemniej należy zaznaczyć, iż potencjał użytkowy gleb jest bardzo niski, co odzwierciedla między innymi fakt, iż na części gruntów zaprzestano użytkowania. W przypadku braku realizacji MPZP należy oczekiwać wyłączenia z gospodarki rolnej dalszych działek, a w konsekwencji ich zarastanie wtórną niską zielenią o wysokim stopniu synantropijności, w tym typowo ruderalną.

Cała wschodnia część terenu objętego projektem MPZP jest zainwestowana w postaci terenów produkcyjnych – Zakłady Drobiarskie Animex. Jest to obszar już zaistniałych istotnych zmian środowiska przyrodniczego i dalszych dodatkowych negatywnych przekształceń nie należy się spodziewać, a jeśli nawet by wystąpiły nie miałyby znaczenia dla funkcjonowania lokalnego środowiska. W związku z czym zarówno sytuacja obecna jak i projekt planu zasadniczo nie różnią się, gdyż w obu przypadkach obecna działalność produkcyjna zostanie utrzymana.

W odniesieniu do sytuacji typowo przyrodniczej istotne zmiany w środowisku nastąpiły już w związku z realizacją i funkcjonowaniem ważnej arterii komunikacyjnej jaką jest obwodnica miasta. Jej trasa przebiega w sąsiedztwie od strony wschodniej, a jej podstawowym niekorzystnym czynnikiem

jest odcięcie terenu MPZP od terenów zasilania biologicznego związanych z funkcjonującymi na wschód od obwodnicy ekosystemami łąkowymi.

Na przestrzeni kolejnych lat nie należy wykluczać negatywnej presji ze strony terenów zabudowanych, zwłaszcza mieszkaniowych, związanej z emisjami do powietrza zanieczyszczeń pochodzących z palenisk domowych (dotyczy głównie okresu grzewczego), czy też nieprawidłowego odprowadzania ścieków do środowiska gruntowo-wodnego. W tym zakresie realizacja planu byłaby działaniem ze wszech miar pożądanym ze względu na uregulowanie kwestii związanych z dostarczaniem i odprowadzaniem ścieków, a także związanych z zaopatrzeniem w energię ciepłą.

Obecnie obszar opracowania podlega trwałemu, intensywnemu wykorzystaniu dla celów zabudowy jednorodzinnej, towarzyszącej jej infrastruktury komunikacyjnej oraz usługowej. W konsekwencji na badanym terenie ukształtowała się uboga i bardzo uproszczona struktura przyrodnicza. Prowadzić to może do nasilenia następujących zmian:

- wzrost zagrożenia gleb urbanoziemnych dalszymi zmianami fizyko-chemicznymi, poprzez zanieczyszczenia gruntu metalami ciężkimi i substancjami ropopochodnymi pochodzącymi z pojazdów mechanicznych, zasolenie gruntu w okresie zimowym,
- trwałe zainwestowanie powoduje stałą presję na środowisko przyrodnicze, a zwłaszcza na powierzchnię ziemi w tym gleby,
- dalsze przeobrażenia powierzchni ziemi w wyniku przekształceń mechanicznych,
- utrzymywanie się niekorzystnego klimatu akustycznego i zanieczyszczeń powietrza, związanych z udziałem terenów komunikacyjnych i intensywnością ruchu drogowego,
- postępowania procesu synantropizacji szaty roślinnej w związku z ciągłą presją urbanizacyjną i postępowaniem procesu zainwestowania terenów.

2.4. Prognozowany sposób i stan zagospodarowania obszarów objętych projektem planu oraz ich wpływ na środowisko:

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego omawianego terenu będzie stanowił podstawę prawną, umożliwiającą właściwe kształtowanie warunków, zasad i standardów zagospodarowania, zgodnie z zasadami ładu przestrzennego i szeroko pojmowanego zrównoważonego rozwoju. Sposób zagospodarowania terenu jest odzwierciedleniem jego miejskiego charakteru.

Głównym przedmiotem ustaleń zawartych w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu w rejonie ulicy Górnej w Opolu jest przeznaczenie terenu pod różne kategorie zagospodarowania, z przewagą terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, z udziałem terenów usługowych oraz terenów usługowo-produkcyjnych. Poza tym nadrzędnym celem jest określenie odpowiednich warunków zabudowy i zagospodarowania dla tych terenów. Pod nowe rodzaje zagospodarowania planuje się przeznaczyć przede wszystkim grunty obecnie użytkowane rolniczo. Szczegółowe kategorie przeznaczenia terenu, zgodnie z projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, są następujące:

- 1) tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- 2) tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami,

- 3) tereny usług,
- 4) tereny zabudowy usługowo-produkcyjnej,
- 5) tereny usług oświaty i zdrowia oraz zieleni urządzonej,
- 6) tereny usług sportu i rekreacji oraz zieleni urządzonej
- 7) tereny wód powierzchniowych śródlądowych,
- 8) tereny zieleni urządzonej,
- 9) tereny zieleni izolacyjnej
- 10) tereny zamknięte (tereny kolei),
- 11) tereny dróg publicznych – ulice główne,
- 12) tereny dróg publicznych – ulice lokalne,
- 13) tereny dróg publicznych – ulice dojazdowe,
- 14) tereny dróg wewnętrznych,
- 15) tereny wewnętrznych ciągów pieszo-jezdných,
- 16) tereny publicznych ciągów pieszo-jezdných,
- 17) tereny ciągów pieszych,
- 18) ciągi pieszo-rowerowe,
- 19) tereny infrastruktury technicznej – kanalizacja i elektroenergetyka,
- 20) tereny komunikacji.

Rzeźba terenu nie stwarza istotnych ograniczeń dla lokalizacji zabudowy. Większą część obszaru cechują bardzo korzystne warunki. Nie stwierdzono ponadto występowania naturalnych elementów morfologicznych, które miałyby większą czy też wyjątkową wartość przyrodniczą.

Uwarunkowania siedliskowe uznano na całości obszaru w granicach opracowania, jako zupełnie przekształcone.

Tereny objęte opracowaniem są w większości terenami zainwestowanymi – głównie budownictwem mieszkaniowym jednorodzinnym i usługowym. Funkcja ta wymaga dotrzymania określonych standardów jakości środowiska wynikających z przepisów ochrony środowiska, budowlanych i sanitarnych.

Pod względem geologiczno-gruntowym tereny te nadają się bez istotnych ograniczeń dla realizacji wszelkich obiektów budowlanych pod warunkiem nie pogarszania istniejącego stanu środowiska.

Obszar objęty opracowaniem w całości krajobraz kulturowy, ukształtowany przez człowieka, gdzie głównym, wizualnym elementem krajobrazu jest zabudowa mieszkaniowa i usługowa. Brak jest naturalnych układów siedliskowych, a na terenach niezabudowanych prowadzona jest gospodarka rolna. Krajobraz wzbogaca i urozmaica niewielkiej ilości drzewostan.

Ponadto przy zabudowie jednorodzinnej funkcjonują tereny zagospodarowane jako zagrody w których uprawia się ogrodnictwo lub na niewielką skalę prowadzi się rolnictwo.

Są to tereny trwale zainwestowane o niskiej odporności na degradację i wysokim stopniu kontroli przez człowieka. Na obszarze tym nie ma możliwości odtworzenia naturalnej szaty roślinnej.

2.4.1. Wpływ na powietrze

Podstawowym źródłem zanieczyszczenia powietrza będzie funkcjonowanie indywidualnych źródeł ciepła w poszczególnych obiektach. W ustaleniach planu preferuje się realizację miejskiej sieci ciepłowniczej, a w przypadku indywidualnych źródeł ciepła – oparcie ich o paliwa gazowe i płynne oraz energię elektryczną i odnawialną. Nie wyklucza się również wykorzystania źródeł na paliwa stałe, pod warunkiem, iż nie zostaną przekroczone dopuszczalne normy zanieczyszczenia powietrza. Funkcja regulacyjna ustaleń planu w tym zakresie, ze względu na charakter przepisów wyższego rzędu, nie jest wystarczająco skuteczna. Stopień wykorzystania ekologicznych źródeł ciepła lub ekologicznych nośników energii zależy głównie od mechanizmów ekonomicznych a nie od ustaleń zawartych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego – w przypadku gdy dopuszcza się wykorzystanie wszystkich możliwości ogrzewania.

Drugim, istotnym źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza jest funkcjonowanie instalacji na terenach oznaczonych symbolami 1U/P i 2 U/P. Na terenach tych eksploatowane są instalacje o jednoznacznie zdefiniowanych źródłach emisji [kominy, wyrzutnie wentylacyjne itp.], jak też źródła emisji niezorganizowanej. Do niedawna istotnym problemem była okresowa emisja substancji złośliwych [odorów] co obniżało atrakcyjność i wartość istniejących i planowanych terenów mieszkaniowych w granicach objętych planem.

Ustalenia planu, w granicach stosownych kompetencji, muszą stwarzać przesłanki umożliwiające obiektywną ocenę zgodności przedsięwzięć rozwojowych planowanych do realizacji w granicach wymienionych terenów z wymaganiami ochrony jakości środowiska na terenach istniejącej i planowanej zabudowy chronionej.

2.4.2. Wpływ na środowisko akustyczne

Ze względu na charakter proponowanych funkcji terenu, w sposób naturalny wzrośnie natężenie ruchu pojazdów osobowych, i w znacznie mniejszym stopniu pojazdów dostawczych, przy czym wzrost ten spowoduje pogorszenie klimatu akustycznego w stopniu nie powodującym przekroczenia standardów jakości środowiska określonych w przepisach szczególnych dla tego typu zabudowy.

Można przyjąć, iż po zagęszczeniu zabudowy osiedla tj. po zabudowaniu wszystkich przewidzianych na te cele terenów, natężenie ruchu komunikacyjnego na ulicach osiedlowych nie będzie wyższe jak 300 pojazdów na godzinę.

Znacznie istotniejsze będzie oddziaływanie akustyczne ciągów komunikacyjnych związanych z obsługą transportową terenów U/P o funkcji usługowo-produkcyjnej. Teren ten będzie generował ruch komunikacyjny związany zarówno z dojazdami pracowników, jak też dowozem surowca [drobiu] oraz wywozem gotowych produktów. Uciążliwość może dotyczyć również pory nocnej.

Ponieważ obsługa komunikacyjna tego terenu będzie realizowana ulicami oznaczonymi symbolami 3KDL, 4KDL, 5KDL, 7KDL oraz 29KDD dlatego też celowym byłoby ustalenie możliwości realizacji urządzeń ochrony przed hałasem komunikacyjnym a docelowo – zmianę obsługi

komunikacyjnej terenów U/P poprzez wyeliminowanie przejazdów samochodów ciężarowych, w szczególności drogą 5KDL.

Istotne znaczenie będzie miał wzrost natężenia ruchu komunikacyjnego na drodze oznaczonej symbolem 1KDG. Wzrost ten nie będzie związany z realizacją funkcji przewidzianych w planie lecz ruchem komunikacyjnym w relacji centrum miasta – obwodnica.

Już w stanie obecnym nie są dotrzymane, na granicach posesji mieszkalnych przylegających do pasa ulicy, przewidziane prawem ochrony środowiska standardy jakości w tym zakresie. Narastający ruch komunikacyjny spowoduje dalsze pogorszenie warunków akustycznych. Koniecznym jest zatem ustalenie w treści planu możliwości realizacji urządzeń ochrony środowiska w pasie drogi lub też na granicy pas drogi / posesja chroniona.

Problem hałasu od źródeł stacjonarnych dotyczy głównie terenów U/P na którym funkcjonują instalacje i urządzenia stanowiące źródła emisji hałasu do środowiska. Aby zabezpieczyć tereny zabudowy chronionej przed oddziaływaniem akustycznym zostały one usytuowane w odpowiedniej odległości – poza granicą istotnego oddziaływania akustycznego zakładu. Eksploatacja instalacji jest regulowana przepisami odrębnymi, natomiast plan powinien jednoznacznie ustalać wymagania w zakresie standardów jakości środowiska, w zakresie dopuszczalnych poziomów natężenia hałasu, na podstawie art. 114 ust.1 ustawy z dnia 27.04.2001 Prawo ochrony środowiska [tekst jednolity: Dz. U. z dnia 19.07.2006, nr 129, poz.902].

2.4.3. Wpływ na wody podziemne i powierzchniowe

Teren objęty zmianą MPZP znajduje się w zasięgu trzech głównych zbiorników wód podziemnych wymagających szczególnej ochrony, występujących na terenie miasta Opola. Są to:

- GZWP Nr 333 - „Opole-Zawadzkie”
- GZWP Nr 335 - „Krapkowice – Strzelce Opolskie”
- GZWP Nr 336 – „Niecka Opolska”

Poza tym, teren objęty MPZP odznacza się zmiennym poziomem wód gruntowych, mianowicie od korzystnych do niekorzystnych dla realizacji zabudowy.

Wobec powyższych uwarunkowań hydrogeologicznych, projekt MPZP uwzględnia szczegółowe ustalenia dotyczące ochrony środowiska wodnego, a w szczególności w zakresie odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków bytowych, komunalnych, przemysłowych oraz opadowych:

- dla istniejącej i projektowanej zabudowy konieczność odprowadzania ścieków poprzez zbiorową kanalizację sanitarną do istniejącego układu miejskiej kanalizacji sanitarnej,
- w przypadku odprowadzania ścieków przemysłowych o składzie przekraczającym dopuszczalne wartości wskaźników zanieczyszczeń, instalowanie niezbędnych urządzeń podczyszczających ścieki, przed wprowadzeniem do systemu komunalnego,
- zakaz odprowadzania ścieków do wód gruntowych oraz do gruntu,
- wyposażenie: budynków, dojazdów o utwardzonej nawierzchni, w system kanalizacji deszczowej i powiązanie z miejskim układem kanalizacji deszczowej lub z systemem

odprowadzenia wód powierzchniowych na warunkach określonych w pozwoleniu wodno-prawnym,

- odprowadzenie wód opadowych z terenu: ulic, placów, miejsc postojowych, parkingów, po uprzednim oczyszczeniu, do miejskiego systemu kanalizacji deszczowej lub do systemu odprowadzenia wód powierzchniowych na warunkach określonych w pozwoleniu wodno-prawnym,
- rozwiązanie odprowadzania wód opadowych z wykorzystaniem istniejącego systemu melioracji w uzgodnieniu z zarządcą urządzeń melioracyjnych,
- na terenach zabudowy jednorodzinnej dopuszcza się zagospodarowanie wód opadowych w obrębie działki.

Ponadto, w zakresie zaopatrzenia w wodę ustalono:

- dla istniejącej i planowanej zabudowy zaopatrzenie z istniejącej miejskiej sieci wodociągowej,
- wykonanie nowych odcinków sieci wodociągowej o przekrojach zabezpieczających potrzeby przeciwpożarowe i wyposażonych w hydranty zewnętrzne.

Powyższe pozwalają stwierdzić, że pobór wód oraz odprowadzanie ścieków zapewni odpowiednią ochronę wód podziemnych (głównie pod względem zachowania jakości wód).

Należy zatem stwierdzić, że potencjalne zagrożenie dla wód podziemnych, wynikające z realizacji miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, będzie niewielkie lub nie wystąpi, w przypadku stosowania się do powyższych zaleceń.

Ze względu natomiast na zmienne warunki wód gruntowych, z niekorzystną strefą obejmującą część przykorytową rzeki Maliny oraz teren mniej więcej do ulicy Drobiarskiej, gdzie zwierciadło wody gruntowej występuje stosunkowo płytko, tj. do 2.0m ppt, wskazuje się na potrzebę uwzględnienia w MPZP uwarunkowań zmierzających do ochrony środowiska wodnego w tym zakresie (ochrona przepływów i stanu wód gruntowych oraz ochrona zabudowy przed wpływem wód gruntowych).

Realizacja ustaleń zawartych w planie zagospodarowania przestrzennego skutecznie chroni środowisko wód powierzchniowych, zwłaszcza poprzez:

- zachowanie obecnego przebiegu rzeki Maliny, z utrzymaniem zieleni rosnącej w jej strefie przykorytowej,
- wydzieleniem terenów zieleni urządzonej w ich rejonach rowów odwadniających

Poza tym, ustalenia planu dotyczące odprowadzania ścieków, w tym również zakaz odprowadzania nie oczyszczonych wód opadowych do rowów i cieków oraz na warunkach określonych w stosownym pozwoleniu wodno-prawnym, chronią środowisko wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniem chemicznym.

Obszar nie jest narażony na niebezpieczeństwo bezpośredniej powodzi ze strony Odry. Jego część wschodnia znajduje się jednak w obszarze potencjalnego zagrożenia podtopieniami w przypadku piętrzenia się wód w zlewni Odry, co dotyczy cieku Malina. Zjawisko takie wystąpiło podczas powodzi w 1997 roku. Wprawdzie zagrożenie powodziowe Odry jest sukcesywnie zmniejszane w związku z realizacją szeregu działań hydrotechnicznych na terenie miasta Opolu, jednakże działania te służą jedynie ochronie przed powodzią ze strony Odry. Należy mieć zatem na

uwadze, że objęcie obwałowaniami doliny Odry może w konsekwencji przyczynić się do zmniejszenia odprowadzania wód z jej zlewni (w tym zlewni Maliny), a tym samym potencjalne zagrożenie występowania podtopień na prognozowanym obszarze może być nawet większe niż dawniej (w przypadku wystąpienia sytuacji powodziowej ze strony Odry). Poza tym, wschodnia część obszaru cechuje się również niekorzystnymi parametrami posadowienia obiektów budowlanych ze względu na płytki poziom wód gruntowych. Pozytywnym aspektem jest w tym przypadku fakt, iż strefa z zasięgiem wód gruntowych do 2.0m ppt, obejmuje obszar już w chwili obecnej zainwestowany (głównie Zakłady Drobiarskie Animex). Niemniej, ze względu na powyższe czynniki, wskazuje się za konieczne uwzględnienie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego ustaleń dotyczących ochrony (głównie zabudowy i środowiska życia człowieka) przed płytkim poziomem wód gruntowych oraz przed ewentualnymi podtopieniami terenu.

2.4.4. Wpływ na środowisko gruntowe w tym glebę, rzeźbę, i utwory powierzchniowe

Dla terenów objętym projektem MPZP znamienny jest znaczny istniejący już wpływ systemów antropogenicznych na strukturę rzeźby i całości powierzchni ziemi. Należą do nich położone w części zachodniej i południowej budynki mieszkaniowe, a w szczególności położone w części centralnej zabudowania przemysłowe Zakładów Drobiarskich Animex, połączone przez sieć dróg asfaltowych, a także śródpolnych gruntowych. W dalszej kolejności wśród systemów antropogenicznych wymienić należy sztucznie ukształtowane i umocnione brzegi koryt rowów. Szczególnie odznacza się w krajobrazie od strony północno-wschodniej wysoki nasyp obwodnicy Opola, związany z jej przejściem przez linię kolejową, a także przebiegający w kierunku północno-wschodnim 2-3 metrowy nasyp kolejowy, znajdujący się już w zasięgu terenu objętego prognozą.

Dla wymienionych, tj. zainwestowanych już, terenów projekt MPZP nie będzie miał większego znaczenia, bowiem istniejące obecnie formy zagospodarowania nie ulegną zmianie, a ewentualne działania inwestycyjne jakie mogą wystąpić na nich w przyszłości, skupią się na powierzchni ziemi już przekształconej. Na tych terenach zatem wpływ na komponenty przyrodnicze związane z powierzchnią ziemi należy traktować jako neutralny.

Teren o naturalnej rzeźbie i glebach, przeznaczony na cele realizacji nowych form zagospodarowania, obejmuje obszar rozciągający się pomiędzy zabudowa jednorodzinna przy ul. Górnej i Zagrodowej, ul. Wygonowej, ul. Drobiarska oraz zabudowa przy ul. Częstochowskiej. Te tereny i komponenty środowiska przyrodniczego związane z powierzchnią ziemi (gleby, rzeźba, powierzchniowe utwory geologiczne) należą do najbardziej zagrożonych w wyniku przeznaczenia ich do zainwestowania. Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w wyniku projektowanego przeznaczania terenów pod realizację zabudowy mieszkaniowej, usługowej oraz różnych terenów komunikacyjnych, będzie miał bowiem bezpośredni negatywny wpływ na powierzchnię ziemi. Oddziaływanie to wystąpi głównie na etapie realizacji poszczególnych inwestycji w obrębie objętego MPZP obszaru. Wykonane zostaną wówczas wykopy i niwelacje w celu realizacji poszczególnych obiektów, sieci przyłączeniowych, terenów komunikacyjnych itp., które będą powodowały przekształcanie istniejących warunków powierzchni terenu, w tym gleb oraz rzeźby w różnym zakresie i z różną intensywnością.

Praktycznie za wyjątkiem terenów zieleni istniejącej, koryta rzeki Maliny, a także terenów przeznaczonych pod nowe tereny zieleni, cały pozostały obszar został objęty różnymi formami zainwestowania, które w różnym stopniu będą miały negatywny wpływ na powierzchnię ziemi.

Niemniej należy stwierdzić, że warunki rzeźby nie stanowią ograniczenia w realizacji planu, zwłaszcza że teren jest płaski, bez wyraźnych wysokich skarp, wzniesień i spadków, a poza tym nie występują w jego obrębie szczególnie cenne i wartościowe elementy rzeźby. Za cenne w znaczeniu miejscowym można uznać wprawdzie obniżenie doliny Maliny, strefa ta, głównie koryto rzeki, zostanie jednak zachowana i nie przewiduje się aby podlegała znaczącym zmianom geomorfologicznym odbiegającym od sytuacji obecnej. Płaska rzeźba wpływa ponadto na zmniejszenie potencjalnych zmian ukształtowania terenu w związku z minimalizacją niezbędnych prac niwelacyjnych podczas realizacji zabudowy średnio- i wielkokubaturowej jaka może pojawić się na terenach działalności usługowej i usługowo-produkcyjnej.

Jest szczególnie istotne dla rozpatrywanego obszaru, że odznacza się on brakiem gleb wysokiej jakości użytkowej, tj. gleb I-III klas bonitacyjnych, a także brakiem gleb pochodzenia organicznego, również szczególnie chronionych przed zmianą zagospodarowania. Teren objęty projektem MPZP stanowią grunty V i VI klas ornich oraz IV użytków zielonych. Z chwilą realizacji poszczególnych funkcji zajdzie konieczność zajęcia terenów rolnych oraz porolnych i likwidacji warstwy glebowej na prawie całej powierzchni użytkowanej rolniczo. Wykazana jednak niska przydatność rolniczą gleb pozwala wnioskować, iż negatywny wpływ na ten komponent środowiska przyrodniczego nie będzie duży lub też nie będzie miał większego znaczenia dla lokalnego środowiska.

Powyższe pozwalają stwierdzić, że wprawdzie negatywny wpływ na wierzchnią warstwę geologiczną wystąpi w związku z przekształcaniem powierzchni ziemi w trakcie wznoszenia poszczególnych nowych obiektów, jednakże wpływ ten nie będzie istotny, a głębokość ewentualnych zmian gruntu nie będzie duża.

Poza tym prawie cały teren pokrywają grunty o dobrych parametrach geotechnicznych (mało i równomiernie ściśliwe), nadające się do bezpośredniego posadowienia obiektów budowlanych. Mimo jednak korzystnych warunków nośnych dla realizacji różnego typu zabudowy, miejscowo warunki te są pogorszone ze względu na gorsze uwarunkowania wodne (płytki poziom wód gruntowych w zasięgu doliny Maliny).

Na etapie eksploatacji (funkcjonowania) poszczególnych funkcji na terenie objętym projektem planu wraz z towarzyszącą im infrastrukturą techniczną, można spodziewać się, iż nie wystąpi oddziaływanie na powierzchnię ziemi i gleby lub będzie ono niewielkie. Podstawowe bowiem zmiany tego elementu środowiska przyrodniczego będą następowały w wyniku rozwoju i postępowania zainwestowania.

Ogólnie należy stwierdzić, że teren pod względem powierzchni ziemi będzie podlegał przekształceniom odznaczającym się różnym stopniem intensywności i istotności, co wynika przede wszystkim z kilku rodzajów planowanego zainwestowania w różnych jego fragmentach. Powierzchnia ziemi, w tym wchodząca w jej skład rzeźba, utwory geologiczne i gleby, są komponentami jednymi z

najbardziej zagrożonych ze strony projektowanego dokumentu w zakresie oddziaływań bezpośrednich.

2.4.5. Wpływ na kopaliny

W przypadku utworów geologicznych należy stwierdzić, że teren realizacji planu jest pod tym względem korzystny, bowiem w jego zasięgu nie występują tereny górnicze czy też udokumentowane złoża surowców mineralnych. Teren poza tym, jak stwierdzono w projekcie planu, nie jest zagrożony występowaniem intensywnych zjawisk geodynamicznych związanych z możliwością osuwania się mas ziemnych.

2.4.6. Emitowanie pól elektromagnetycznych

Pole elektromagnetyczne wytwarzane jest przez wszystkie urządzenia zasilane energią elektryczną, jak też przez samą sieć przesyłową. Źródłem promieniowania elektromagnetycznego są również wszystkie urządzenia nadawcze, zarówno radiowo-telewizyjne jak i pracujące przy wyższych częstotliwościach, np. stacje bazowe telefonii komórkowej i radioliniowe urządzenia transmisyjne.

Klimat elektromagnetyczny jest jednym z komponentów środowiska i świadczy o jego jakości. W związku z powyższym podlega on ochronie na mocy przepisów prawa ochrony środowiska, a jego dopuszczalne wartości zostały znormalizowane. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów [Dz. U. z dnia 14 listopada 2003. Nr 192, poz. 1883] dokonuje podziału terenów chronionych na dwie grupy:

- tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową – gdzie dopuszczalne wartości parametrów fizycznych pól elektromagnetycznych o częstotliwości 50Hz zostały określone w Tabeli 1 załącznika do rozporządzenia,
- tereny dostępne dla ludności – gdzie dopuszczalne wartości parametrów fizycznych pól elektromagnetycznych o częstotliwościach w zakresie od 0Hz do 300GHz zostały określone w Tabeli 2 załącznika do rozporządzenia.

Projekt Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego zakłada wydzielenie w obszarze opracowania terenów oznaczonych symbolem E – teren infrastruktury technicznej – elektroenergetyka. Są to zasadniczo tereny, na których możliwa będzie realizacja stacji transformatorowych 15/0,4kV, niezbędnych do przyłączenia ewentualnie rozbudowywanych sieci średniego napięcia 15kV.

Źródłem pola elektromagnetycznego o częstotliwości 50Hz są wszystkie urządzenia zasilane z publicznej sieci energoelektrycznej, jak również samą sieć. Jednak jedynie urządzenia i sieć pracująca z najwyższymi napięciami (powyżej 110kV) są zdolne do wytworzenia pola elektromagnetycznego, którego poziom mógłby naruszyć wartości dopuszczalne. W przypadku urządzeń i sieci energetycznej średniego i niskiego napięcia, emitowane przez nie pole ma na tyle niski poziom, iż nie powoduje zagrożenia dla środowiska, co dotyczy zwłaszcza środowiska życia człowieka.

Przez północno-wschodni teren objęty planem przebiega sieć napowietrzna wysokiego napięcia 2 x 110kV relacji Harcerska – Gosławice – Grudzińska. W projekcie planu uwzględniono strefę

ograniczonego użytkowania dla tej linii elektroenergetycznej, która określono na 15m od skrajnego przewodu linii po obu jej stronach. Jest to strefa, w zasięgu której, ze względu na oddziaływanie pola elektromagnetycznego, występuje zakaz lokalizacji obiektów przeznaczonych na stały pobyt ludzi. Ustalenia te są zgodne z wymogami ochrony środowiska w tym zakresie.

Projekt planu dopuszcza również lokalizację stacji wieżowych telefonii komórkowej. Projekt uchwały dopuszcza lokalizację nowych masztów stacji przekaźnikowych systemu cyfrowej telefonii komórkowej lub rozbudowę masztów istniejących, umieszczanych na dachach budynków, z wyjątkiem budynków mieszkaniowych i mieszkalno-usługowych. Pozwoli to wyeliminować ewentualny negatywny wpływ na tereny mieszkaniowe oraz usługowe.

Szczegółowa lokalizacja nowych stacji bazowych powinna być dokonana w miejscach ustalonych w projektach przedsięwzięć inwestycyjnych po przeprowadzeniu postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko i stwierdzeniu braku znaczącego wpływu mocy pól elektromagnetycznych o wartościach dopuszczalnych dla terenów i wysokości potencjalnie dostępnych dla ludzi.

Realizacja ustaleń planu w zakresie lokalizacji przewidywanych funkcji, zwłaszcza mieszkaniowych i usługowych, nie spowoduje zagrożenia nadmiernym polem lub promieniowaniem elektromagnetycznym w środowisku. Przyjęte rozwiązania planistyczne spełniają wymagania ochrony środowiska w tym zakresie.

Wyznaczono pod rozpatrywanym względem jedynie jedną strefę- oddziaływań zdecydowanie negatywnych, związana z przebiegiem napowietrznej linii 110kV.

2.4.7. Ryzyko wystąpienia poważnych awarii

Teren planu jest w stanie istniejącym częściowo już zainwestowany. Szczególnym w tym przypadku zagospodarowaniem jest funkcjonowanie zakładu przemysłowego jakim są Zakłady Drobiarskie Animex. Jedynie w przypadku tego zakładu istnieje możliwość wystąpienia poważnej awarii. W projektowanych rozwiązaniach uwzględniono ten czynnik, planując w sąsiedztwie zakładu: najpierw linie terenów zieleni urządzonej, następnie tereny z przewagą zabudowy usługowej, a dopiero w większym oddaleniu tereny zabudowy mieszkaniowej, w nawiązaniu do zabudowy tego typu już istniejącej. Takie rozwiązanie pozwala uchronić mieszkańców przed bezpośrednimi skutkami wystąpienia awarii.

2.4.8. Oddziaływanie według stopnia uciążliwości

Przyjęta metodologia podzieliła obszar opracowania według stopnia oddziaływania na środowisko na tereny, w których:

- I. ustalenia planu, których realizacja wpłynie korzystnie na stan środowiska przyrodniczego – **ZP, ZI, WS,**
- II. ustalenia planu, których realizacja nie pogorszy stanu środowiska przyrodniczego – **U, MN, MNU, KDp,**
- III. ustalenia planu, których realizacja może wpłynąć niekorzystnie na stan środowiska przyrodniczego – **KDW, KDWx, KDD, KDx, KK, K, KS, E,**

- IV. ustalenia planu, których realizacja spowoduje zmiany w środowisku przyrodniczym – **KDL, KDG**
- V. ustalenia planu, których realizacja wpłynie częściowo korzystnie i częściowo niekorzystnie na stan środowiska przyrodniczego – **US/ZP, UOZ/ZP,**
- VI. ustalenia planu, których realizacja częściowo nie pogorszy i częściowo może wpłynąć niekorzystnie na stan środowiska przyrodniczego – **U/P**

Powyższy podział przedstawiony jest na załączniku graficznym do niniejszego opracowania.

3. ANALIZA I OCENA ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

3.1. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Prognoza ta w strategiczny sposób rozważa korzyści i zagrożenia wynikające z realizacji zapisów planu miejscowego bądź odstąpienia od tych realizacji.

Jak wykazano wcześniej, odstąpienie od realizacji zapisów planu miejscowego przyniesie negatywne skutki dla środowiska. Charakter omawianego dokumentu z założenia jest „pro-środowiskowy”. Zasadnym jest też przedstawienie zarówno pozytywnych, jak i negatywnych skutków realizacji niniejszego dokumentu.

3.1.1. Istniejący sposób i stan zagospodarowania badanego obszaru, na który oddziaływać będą zapisy projektu planu miejscowego

Oceną objęto przede wszystkim takie elementy środowiska jak: powietrze, odpady, gleba, hałas, woda. Poprawa jakości powietrza jest jednym z głównych wyzwań polityki ekologicznej miasta. Aktualny stan negatywnie oddziałuje na pozostałe komponenty środowiska, jak również na zdrowie i warunki życia mieszkańców Opola. Planowane działania zmierzające do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń i ich uciążliwości będą więc zdecydowanie pozytywnie oddziaływać na środowisko miejskie. Opole, jak każde większe miasto, boryka się z problemem uciążliwości akustycznej związanej głównie z natężeniem transportu drogowego. Działania ochronne w obszarze hałasu w najbliższych latach będą miały w dużej części charakter monitoringowy i organizacyjny, ponieważ system ochrony przed hałasem nie jest jeszcze w pełni rozwinięty.

Cele oraz działania zapisane w prognozie w zakresie ochrony wód będą pozytywnie oddziaływać na środowisko, mimo możliwych negatywnych oddziaływań, które mają znacznie mniejszą skalę oraz wagę.

Zapisy planu miejscowego, jakkolwiek same w sobie są bezsprzecznie proekologiczne, to lokalnie mogą powodować znaczące oddziaływania środowiskowe. Na etapie budowy będą to m.in.:

- naruszenia powierzchni ziemi,
- zakłócenia ruchu drogowego (oraz związane z tym: zwiększona emisja spalin i hałasu z ruchu samochodowego, pylenie z dróg, zmniejszenie bezpieczeństwa na drodze),
- wytwarzanie odpadów budowlanych oraz powstawanie nieużytecznych w danym miejscu

mas ziemnych,

- emisja spalin i hałasu z maszyn budowlanych

Na etapie eksploatacji przedsięwzięć możliwe negatywne oddziaływania to m.in.:

- lokalne niewielkie uciążliwości hałasowe,

- wytwarzanie odpadów w postaci pozostałości z procesu oczyszczania ścieków (szlamy z separatorów, odpady z czyszczenia studzienek kanalizacyjnych, pozostałości z piaskowników, osady ściekowe, skratki).

Zasadnicza część zapisów dotyczących gospodarki odpadami znajduje się w Planie Gospodarki Odpadami dla miasta Opolu. Mankamentem jest niski poziom segregacji śmieci.

Zagrożeniem dla gleb jest również ruch komunikacyjny. Emisja zanieczyszczeń powoduje kumulację np. metali ciężkich w glebach. Ponadto gleby ulegają skażeniu solą podczas sezonu zimowego.

3.1.2. Przewidywanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających negatywny wpływ znaczącego oddziaływania zapisów planu.

Pierwszym działaniem ograniczającym zagrożenie zanieczyszczenia środowiska jest wybór właściwej lokalizacji obiektu oraz techniczne zabezpieczenie środowiska gruntowo – wodnego. Należy także podkreślić, że konkretne oddziaływania środowiskowe oraz działania minimalizujące te oddziaływania będzie można ocenić dopiero w oparciu o konkretne dane projektowe i lokalizacyjne na etapie procedury oceny oddziaływania na środowisko.

Priorytetem dla miasta powinna być również segregacja śmieci nie tylko w gospodarstwach domowych ale także przez usługi.

Działania ochronne w obszarze hałasu w najbliższych latach będą miały w dużej części charakter monitoringowy i organizacyjny, ponieważ system ochrony przed hałasem nie jest jeszcze w pełni rozwinięty. Niemniej, część z inwestycji służących zmniejszeniu uciążliwości hałasowej może mieć uboczne, negatywne skutki dla środowiska. Na przykład budowa ekranów akustycznych może mieć negatywny wpływ na krajobraz miasta. Możliwa jest jednak ocena i minimalizacja tego wpływu wybierając odpowiednie projekty, oraz nadzorując estetyczne wykonanie.

Na ochronę powierzchni ziemi składa się zarówno ochrona kopalin, jak i samej powierzchni ziemi i gleby. Właściwie prowadzone działania minimalizujące negatywne oddziaływania ograniczą niekorzystny wpływ na pozostałe komponenty środowiska, szczególnie wody podziemne i krajobraz. Remediacja terenów zanieczyszczonych, rekultywacja i sprawne zarządzanie masami ziemi powinno dodatkowo pozytywnie wpłynąć na środowisko.

Plan miejscowy zakłada ewentualne przeznaczenie części terenów pod usługi. Nie został jednoznacznie określony charakter usług, co w znacznym stopniu ogranicza możliwości określenia zasięgu i zakresu wpływu poszczególnych inwestycji na środowisko przyrodnicze.

Warunkiem, który zmniejszy wpływ na środowisko naturalne będzie zapewne realizacja przyjętych w planie propozycji działań zmierzających do ochrony środowiska.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego zakłada:

- obowiązek odprowadzania ścieków do kanalizacji,

- oczyszczanie ścieków w oczyszczalni,
- odprowadzenie wód opadowych do istniejącej i planowanej kanalizacji deszczowej,
- objęcie systemami odprowadzającymi wody opadowe wszystkich terenów zabudowanych i utwardzonych,
- likwidację bądź modernizację lokalnych kotłowni, o wysokim stopniu emisji zanieczyszczeń, poprzez zmianę czynnika grzewczego oraz stosowanie urządzeń grzewczych o wysokiej sprawności i niskim stopniu emisji zanieczyszczeń,
- ochronę obszarów zadrzewień, również założeń parkowych i zadrzewień przydrożnych w celu ochrony enklaw żyjących tam zwierząt,
- zakaz realizacji inwestycji oraz prowadzenia działalności towarzyszącej zabudowie mieszkaniowej, która może pogorszyć stan środowiska,
- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których obligatoryjnie wymagane jest sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko, na podstawie przepisów odrębnych,
- zakaz lokalizacji obiektów, których funkcjonowanie powoduje emisję hałasu przekraczającą dopuszczalne normy określone w przepisach odrębnych,
- zakaz lokalizacji obiektów powodujących emisję zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do atmosfery,
- zakaz lokalizacji nowych obiektów i urządzeń szkodliwych lub mogących pogorszyć stan środowiska, względnie obniżyć ekologiczny standard warunków zamieszkiwania

Ponadto, aby ingerencja w stan środowiska naturalnego była jak najmniejsza, należy wprowadzić:

- obowiązek podczyszczania ścieków o przekroczonych dopuszczalnych wartościach zanieczyszczeń, przed ich wprowadzeniem do komunalnej kanalizacji sanitarnej,
- obowiązek neutralizowania substancji ropopochodnych lub chemicznych, jeśli takie wystąpią, przed ich wprowadzeniem do kanalizacji deszczowej,
- utwardzenie i skanalizowanie terenów, na których może dojść do zanieczyszczenia substancjami ropopochodnymi lub chemicznymi,
- obowiązek zbiorowego systemu odbioru odpadów bytowych połączony z ich segregacją,
- wprowadzenie zieleni wysokiej i krzewów na tereny nowo zainwestowane, zwłaszcza dostosowanych do istniejących warunków siedliskowych,
- zwiększenie udziału zakrzewień w celu polepszenia struktury przyrodniczej.

3.2. Przewidywane znaczące oddziaływania

Skutki dla środowiska planowanych inwestycji w znacznej mierze są uzależnione od sposobu ich realizacji i spełnienia ustaleń zawartych w miejscowym planie.

Przy prognozowaniu potencjalnych skutków planowanych rozwiązań należy mieć świadomość szacunkowego charakteru prognozy. Ponadto skutki powodowane przez określony sposób zagospodarowania terenu często są zależne od zastosowanych rozwiązań technicznych i technologicznych, które nie są szczegółowo określone na etapie sporządzania planu miejscowego.

Będzie się to wiązało ze zmianami, których wpływ może mieć znaczenie dla lokalnego środowiska przyrodniczego.

Patrząc przez pryzmat celu w jakim jest opracowywana prognoza oddziaływania na środowisko, należy uznać, że środkami zapobiegającymi znaczącemu negatywnemu oddziaływaniu na środowisko są w istocie rzeczy rozwiązania zaproponowane przez projektantów na etapie projektowania. Niemniej należy pamiętać, iż w wyniku realizacji przedsięwzięć czy inwestycji mogą powstać chwilowe, bezpośrednie czy skumulowane negatywne oddziaływania, o których mowa była w poprzednim rozdziale.

Do przedsięwzięć realizowanych, które mogą znacząco oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim na etapie budowy inwestycje w zakresie infrastruktury komunalnej: wodociągi, kanalizacja, oczyszczalnie ścieków, sieć gazowa, a także w fazie realizacji i eksploatacji np. drogi.

3.2.1. Wpływ na świat zwierzęcy

Przegląd materiałów archiwalnych oraz bezpośrednie badania terenowe potwierdzają niską wartość przyrodniczą obszaru pod względem florystycznym, a także siedliskowym. Obszar odznacza się brakiem roślinności naturalnej na rzecz dominującego użytkowania rolniczego oraz występowaniem znacznych powierzchni zainwestowanych (zabudowa mieszkaniowa, teren przemysłowy Zakładów Drobiarskich Animex, ciągi komunikacji drogowej i kolejowej). Jest to również w całości obszar bardzo niskiej różnorodności biologicznej, co dotyczy zarówno roślinności jak i świata zwierząt, i na całym obszarze nie stwierdzono występowania terenów o wyrażnie podwyższonej bioróżnorodności, które stanowiłyby obszary zasilania biologicznego dla okolicznych ekosystemów. Wszelkie tego typu siedliska znajdują się poza terenem objętym projektem planu, zwłaszcza graniczą z nim od strony wschodniej.

Obszar zatem porastają przede wszystkim zbiorowiska pospolitej roślinności segetalnej, tj. towarzyszącej uprawom polowym, oraz pospolite zbiorowiska synantropijne, w tym zwłaszcza ruderalne, na terenach zabudowanych i w ich sąsiedztwie. Nie mają one większej wartości przyrodniczej ze względu na wtórny charakter i pospolity skład gatunkowy. Ewentualna utrata tego typu zieleni niskiej ze względu na realizację na obszarze jej występowania różnorodnej zabudowy mieszkalnej i usługowej oraz terenów komunikacyjnych, nie będzie miała większego znaczenia dla lokalnego środowiska.

Na terenie objętym zmianą planu jedynie fragmentarycznie zachowały się niewielkie enklawy półnaturalnej zieleni cennej w skali miejscowej, a także posiadająca lokalny walor przyrodniczo-krajobrazowy zieleń pochodzenia antropogenicznego:

- ciąg zadrzewień topolowych (mieszance) rosnących jako zieleń izolacyjna Zakładów Drobiarskich Animex. Zieleń tego rodzaju rośnie wzdłuż wschodniej i północnej granicy zakładu,
- ciąg zadrzewień olszy czarnej, rosnących wzdłuż rowu biegnącego wzdłuż ulicy Wagonowej,
- zieleń przykorytowa rzeki Malina – są to różnie wykształcone zadrzewienia i zakrzewienia łąkowe, a miejscowo również zbiorowiska szuwarowe i wodne.

Wszystkie wymienione powyżej elementy zieleni projekt planu przewiduje zachować, a ponadto wskazuje na potrzebę uzupełniania zieleni istniejącej oraz projektowanie nowych przyulicznych ciągów zieleni, co będzie czynnikiem zdecydowanie pozytywnym. Szczególnie istotne jest uwzględnienie zachowania zadrzewień i zakrzaczeń łęgowych rosnących wzdłuż koryta Maliny(fot. nr 12).

Fot. nr 12 Widok na fragment koryta Maliny.

fot. Aneta Werner-Wilk

Dodatkowo projekt MPZP przewiduje zaprojektowanie pasów zieleni wzdłuż istniejących i projektowanych dróg głównych, lokalnych i dojazdowych, przy uwzględnieniu elementów zieleni wysokiej już istniejących. Będzie to zieleń poprawiająca ogólne warunki środowiska terenów intensywnego zainwestowania, w tym poprawiająca komfort życia mieszkańców.

Przewiduje się również wyznaczenie znacznych terenów zieleni urządzonej (ZP), które obejmą głównie rejon ulicy Drobiarskiej, rejon ulicy Wogonowej oraz obszar wzdłuż lokalnego rowu odprowadzającego obszar między ul. Górną i Drobiarską. Szczególnie istotne jest, że zgodnie z definicją przedstawioną w projekcie planu, przez zieleń urządzona rozumie się zagospodarowanie zielenią niską i wysoką, z przewagą zieleni wysokiej.

Pozostawienie istniejących elementów zieleni (niskiej, średniej i wysokiej) wzdłuż cieków, zwłaszcza Maliny, z poszerzeniem i zwiększeniem udziału terenów zielonych w rejonach rowów odprowadzających wodę do Maliny, przyczyni się do większej stabilności, a tym samym i ochrony. Służy to również zachowaniu obecnej (wprawdzie niskiej) różnorodności biologicznej w obrębie tych ekosystemów. Umożliwi bytowanie i przemieszczanie się lokalnej fauny między izolowanymi przestrzennie ekosystemami. Przede wszystkim ciągłość ekosystemu doliny Maliny powinna zostać utrzymana przynajmniej na obecnym poziomie.

Generalnie w powyższym zakresie, dotyczącym zachowania i wzbogacania enklaw zieleni, głównie wysokiej, należy wskazać brak zagrożenia w wyniku projektu planu lub też ze względu na

uzupełnianie i zwiększanie udziału terenów zielonych, zmiana planu będzie miała charakter pozytywny.

Wartościowymi pod względem faunistycznym ekosystemami są łąki rozciągające się na wschód od terenu objętego niniejszą prognozą. Sam natomiast teren MPZP odznacza się niewielką wartością siedliskową dla zwierząt. Pozwala to prognozować, iż negatywny wpływ na lokalną faunę będzie niewielki i obejmie przede wszystkim pospolite gatunki zasiedlające ekosystemy rolnicze rozciągające się między zabudową mieszkaniową przy ul. Górnej a terenem Zakładów Drobiarskich Animex. Obszar jednocześnie pozbawiony jest terenów wyraźnie wyodrębniających się pod względem zwiększonej różnorodności fauny. Poza tym realizacja nowych terenów zielonych może ostatecznie przyczynić się do podniesienia lokalnej różnorodności zwierząt, jednakże z przewagą gatunków preferujących siedliska zantropogenizowane, ze względu na presję przyległych terenów zainwestowanych.

3.2.2. Wpływ na krajobraz

Zmiany w krajobrazie są nieuniknione i wynikać będą z wprowadzenia nowej zabudowy. Zmiany te mają charakter uzupełniający i porządkujący w stosunku do stanu obecnego. Wpływ na krajobraz będzie uzależniony od przyjętej koncepcji architektonicznej, przede wszystkim w stosunku do projektowanych obiektów kubaturowych i sposobów zagospodarowania całego terenu.

Teren objęty projektem planu znajduje się poza (i w znacznym oddaleniu) wszelkimi obszarami objętymi ochroną na podstawie Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody [Dz.U. z dnia 30 kwietnia 2004 r. Nr 92 poz. 880 ze zmianami], co dotyczy również obszarów NATURA 2000, a także obszarów projektowanych do ochrony na terenie miasta Opolu. Tym samym obszar MPZP jest zlokalizowany korzystnie pod tym względem i nie koliduje z obszarami i obiektami chronionymi.

W odniesieniu do krajobrazowych wartości wizualno-estetycznych miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego i przewidywane wiodące funkcje obszaru w pewnym sensie kolidują z utrzymaniem istniejących walorów krajobrazowych. Każdy bowiem nowy obiekt kubaturowy należałoby traktować jako niekorzystny czynnik wizualny w krajobrazie, a każdy nowy element pokrycia terenu jako nowy antropogeniczny czynnik wpływający na zmianę struktury krajobrazu, generalnie w kierunku negatywnym poprzez utwardzenia i zabudowę terenu, kosztem obecnego pokrycia roślinnego.

W przypadku jednak przedmiotowego obszaru należy mówić o jego niewielkiej wartości krajobrazowej, zarówno pod względem struktury krajobrazu jak i jego walorów wizualnych. Na obszarze bowiem i w bezpośrednim jego otoczeniu występuje szereg obiektów antropogenicznych zdecydowanie negatywnie wpływających na całość lokalnego krajobrazu, a wśród nich zwłaszcza: zabudowa Zakładów Drobiarskich Animex, główne ciągi komunikacyjne, w tym nasyp linii kolejowej. Jako elementy neutralne w krajobrazie przyjęto zespoły zabudowy jednorodzinnej, natomiast czynnikami pozytywnymi są przede wszystkim istniejące elementy zieleni wysokiej, zwłaszcza o cechach izolacji wizualnej w odniesieniu do terenu przemysłowego Zakładów Drobiarskich.

Projekt MPZP uwzględnia zachowanie istniejących pozytywnych walorów krajobrazu chroniąc występujące elementy zieleni. Wprawdzie teren objęty planem nie obfituje w wartościowe elementy krajobrazowe niemniej zachowanie i przewidywane wzbogacanie i zwiększanie zespołów zieleni będzie sytuacją zdecydowanie pozytywną.

W stosunku do pozostałego obszaru objętego różnymi nowymi formami zainwestowania usługowego, mieszkaniowego czy też komunikacyjnego, ze względu na praktycznie całkowite zainwestowanie, trudno jest mówić o zachowaniu wartości krajobrazowej, nawet w przypadku kształtowania zabudowy wkomponowanej w krajobraz. Należy zatem uznać że obszary te, obecnie funkcjonujące jako rolnicze i porolne, zostaną przekształcone pod względem krajobrazowym, a elementami podnoszącymi w okresie późniejszym wartość krajobrazową tych terenów będą dokonane nasadzenia nowej zieleni wysokiej wzdłuż ciągów komunikacyjnych.

3.2.3. Syntetyczna ocena potencjalnych skutków realizacji ustaleń planu

Tabela 1 Rodzaje przewidywanych znaczących oddziaływań

oddziaływanie	pozytywne	negatywne	bezpośrednie	pośrednie	wtórne	krótkoterminowe	średnioterminowe	długoterminowe	stałe	odwracalne	nieodwracalne
lokalizacja nowych obiektów mieszkalno-usługowych	+	-	+	+	+	-	-	+	+	-	+
rozbudowa układu komunikacyjnego	+	+	+	+	+	-	-	+	+	-	+
zachowanie, rewaloryzacja i wprowadzanie nowych zespołów zieleni	+	-	+	+	+	-	-	+	+	+	-
lokalne pogorszenie podstawowych wskaźników zanieczyszczenia powietrza	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-
wzrost ilości wytwarzanych ścieków	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-
wzrost ilości wytwarzanych odpadów	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-
wzrost zapotrzebowania na energię	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-
podwyższenie poziomu hałasu komunikacyjnego	-	+	+	+	+	+	+	+	-	+	-
nieodwracalne przekształcenie powierzchni ziemi w przypadku realizacji nowych inwestycji	+/-	+	+	-	-	-	-	+	+	+	+

Tabela 2 Oddziaływanie na środowisko

oddziaływanie	ludzi	wodę	powietrze	powierzchnię ziemi	klimat	zasoby naturalne
budowa nowych obiektów	+	+	+	-	0	0
zachowanie, rewaloryzacja i wprowadzanie nowych zespołów zieleni	+	0	+	+	+	+
emisja zanieczyszczeń	-	0	-	0	-	0
wytwarzanie ścieków	0	-	0	0	0	-
wytwarzanie odpadów	0	0	0	-	0	0
zapotrzebowanie na energię	0	0	0	0	-	0
hałas komunikacyjny	-	0	0	0	-	-

- + oddziaływanie pozytywne
- oddziaływanie negatywne
- 0 brak oddziaływania

4. MOŻLIWOŚCI ROZWIĄZAŃ ZAPOBIEGAJĄCYCH LUB OGRANICZAJĄCYCH NEGATYWNE ODDZIAŁYWANIE USTALEŃ PLANU NA ŚRODOWISKO

Sposobem na uniknięcie, bądź ograniczenie negatywnego oddziaływania nowych inwestycji na poszczególne komponenty środowiska powinna być realizacja rozwiązań mających na celu zapobieganie powstawaniu zanieczyszczeń lub właściwe ich unieszkodliwianie.

Działania zwiększające bezpieczeństwo chemiczne i biologiczne nie przewidują inwestycji, które mogą pociągać za sobą niekorzystne oddziaływania na środowisko. Realizacja planu zmniejszy ryzyko pogorszenia jakości środowiska w każdym z analizowanych aspektów i zminimalizować szkody w przypadku sytuacji nadzwyczajnych. Negatywne oddziaływanie tych inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji oraz odpowiedni dobór rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych, ponieważ skala (a zwłaszcza percepcja) wywoływanych przez nie oddziaływań środowiskowych zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań i zastosowanych rozwiązań ograniczających negatywny wpływ na środowisko. Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak i w fazie eksploatacji inwestycji, także pozwoli istotnie ograniczyć te oddziaływania

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu zwierząt,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu,
- wprowadzenie na całym obszarze zakazu odprowadzania nie oczyszczonych ścieków (bytowych, komunalnych i przemysłowych) do wód: powierzchniowych, podziemnych i gruntów,
- nakaz zachowania istniejących enklaw i ciągów zadrzewień, w tym zieleni izolacyjnej Zakładów Drobiarskich oraz zieleni łąkowej występującej wzdłuż koryta rzeki Maliny,
- wprowadzenie zakazu lokalizacji obiektów, których funkcjonowanie powoduje emisje hałasu przekraczającą dopuszczalne normy określone w przepisach odrębnych,
- zakaz lokalizacji masztów przekaźnikowych systemu cyfrowej telefonii komórkowej na budynkach mieszkaniowych i mieszkaniowo-usługowych,
- dla terenu U/P wprowadzono zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko jest obligatoryjne,

- przeznaczenie części terenu pod tereny zieleni urządzonej (niskiej i wysokiej) oraz zieleni izolacyjnej. Nowa zieleń będzie miała za zadanie pełnić funkcje ochronne w odniesieniu do zanieczyszczeń powietrza i hałasu, a także zapewni lepszy komfort życia mieszkańców,
- odprowadzanie wód opadowych powinno być realizowane poprzez system miejskiej kanalizacji deszczowej lub do wód powierzchniowych po uprzednim oczyszczeniu i na warunkach określonych w stosownym pozwoleniu wodno-prawnym,
- w ramach przebiegu linii wysokiego napięcia 2x110kV uwzględniono zachowanie stosownej strefy ograniczonego użytkowania (15m od skrajnego przewodu linii po obu jej stronach), w obrębie której zakazano lokalizacji obiektów przeznaczonych na stały pobyt ludzi,
- dopuszczono ogrzewanie obiektów z indywidualnych i lokalnych źródeł ciepła, opartych na paliwach gazowych i płynnych, energii elektrycznej i odnawialnej oraz paliwach stałych, nie powodujących ponadnormatywnego zanieczyszczenia powietrza,
- nakazano utrzymanie optymalnego udziału powierzchni biologicznie czynnych o różnym udziale w całkowitej powierzchni działki, w zależności od przeznaczenia terenu,
- w odniesieniu do ochrony powierzchni ziemi ustala się całkowite zagospodarowanie gruntu rodzimego oraz gruntu biologicznie czynnego, pochodzącego z przemieszczeń ziemnych na obszarze zagospodarowanej nieruchomości lub na innym wskazanym terenie pod warunkiem, że ich zastosowanie nie spowoduje przekroczeń wymaganych standardów jakości gleby i ziemi określonych w przepisach odrębnych,
- w zakresie gospodarowania odpadami obowiązują następujące ustalenia: systematyczny wywóz odpadów na zorganizowane miejskie wysypisko odpadów komunalnych oraz zagospodarowania odpadów innych niż komunalne zgodnie z przepisami szczególnymi, a poza tym do czasu wywozu odpadów na wysypisko segregacja i przechowywanie ich w szczelnych pojemnikach znajdujących się przy poszczególnych posesjach.

Niemniej na obecnym etapie nie przewiduje się zaistnienia szkód w środowisku wywołanych realizacją planu miejscowego, które wymagałyby kompensacji. W projekcie planu zadbano o zapisy zabezpieczające środowisko oraz zdrowie ludzi. Ustalenia planu uwzględniają obowiązujące przepisy z zakresu ochrony środowiska oraz istniejące uwarunkowania.

5. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA UWZGLĘDNIONE W OPRACOWANIU

Celem tego dokumentu jest określenie sposobów, metod i narzędzi służących ochronie środowiska w procesie projektowania urbanistycznego. Dokument ten zawiera analizę istniejącego stanu, prognozuje jego zmiany, definiuje cele i kierunki działań zmierzających do poprawy stanu istniejącego, a także określa działania przy realizacji zapisów planu miejscowego.

Cele ochrony środowiska:

- o stworzenie trwałych podstaw dla harmonizacji rozwoju gospodarczego i społecznego z uwarunkowaniami otaczającego środowiska,
- o utrzymanie i urządzenie terenów zieleni,
- o zapewnienie dostępu do niezbędnych dla celów użytkowych ilości i jakości wody,

- o rozpoczęcie działań zmierzających do trwałego ograniczenia zużycia wody przez odbiorców,
- o modernizacja urządzeń i instalacji wodno-kanalizacyjnych,
- o prowadzenie działań zmierzających do trwałego ograniczenia emisji zanieczyszczeń i uzyskanie wymaganych standardów jakości powietrza,
- o podjęcie działań administracyjnych zmierzających do poprawy jakości środowiska, uregulowania stanu formalno-prawnego w zakresie emisji pól elektromagnetycznych przez eksploatowane na terenie Opola urządzenia i instalacje,
- o zarządzanie ochroną środowiska zintegrowane z innymi dziedzinami funkcjonowania miasta oraz uwzględnianie celów ekologicznych na równi z celami gospodarczymi i społecznymi przy sporządzaniu planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego
- o nadanie ochronie środowiska priorytetowej rangi w urbanistyce,
- o harmonizacja rozwoju gospodarczego i społecznego z wysokiej jakości ochroną środowiska,
- o uwzględnianie celów ochrony środowiska w dokumentach strategicznych,
- o ekologizacja planowania przestrzennego zapewniająca utrzymanie równowagi przyrodniczej w procesie organizacji przestrzeni dla potrzeb społeczeństwa, z zachowaniem warunków zapewniających ochronę środowiska przed nadmiernym poziomem hałasu i innymi uciążliwościami o źródle antropogenicznym,
- o rozstrzyganie o lokalizacji obiektów mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- o utrzymanie i pielęgnacja walorów przyrodniczych terenu opracowania,
- o pełny i łatwy dostęp społeczności miasta Opola do informacji o środowisku i jego ochronie,
- o uzyskanie dobrej jakości powietrza atmosferycznego jako element trwałej poprawy standardu życia mieszkańców i utrzymania dobrego stanu środowiska miasta;
- o spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza,
- o zapewniona ochrona zasobów wodnych przed degradacją ilościowo – jakościową,
- o maksymalnie duże ograniczenie oddziaływania źródeł zanieczyszczenia zasobów wodnych,
- o ochrona stanu ilościowego i chemicznego wód podziemnych,
- o dążenie do zminimalizowania zużycia zasobów wód,
- o intensywny rozwój systemu selektywnego zbierania odpadów od mieszkańców i podmiotów gospodarczych,
- o zmniejszenie powierzchni obszarów objętych zasięgiem szkodliwego oddziaływania hałasu komunikacyjnego i przemysłowego,
- o uwzględnianie w fazie projektowej ograniczenia uciążliwości akustycznej nowych inwestycji, szczególnie komunikacyjnych,
- o ograniczenie uciążliwości hałasowych ze źródeł komunikacyjnych,

- o wytypowanie niezagospodarowanych terenów, na których możliwe i zasadne jest wprowadzenia zieleni rekreacyjnej, oraz zagospodarowanie tych terenów, udostępnienie społeczeństwu w celach rekreacyjnej,
- o ochrona gleb przed negatywnym wpływem czynników naturalnych i antropogenicznych,
- o poprawa bezpieczeństwa ekologicznego mieszkańców.

6. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

6.1. Wstęp

Przedmiotem niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko jest projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ul. Górnej w Opolu. Dokument ten stanowi rezultat dotychczasowych prac prowadzonych w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Celem prognozy jest określenie skutków dla środowiska wynikających z realizacji ustaleń ww. dokumentu.

Oceniane dokumenty, tj. miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w rejonie ul. Górnej w Opolu, zawiera m.in.: analizę i ocenę stanu istniejącego, perspektywy i prognozowane zmiany tego stanu, cele i kierunki działań, a także wskazanie koniecznych do podjęcia działań zmierzających do poprawy istniejącego stanu.

6.2. Informacje o zawartości prognozy

Zakres prognozy oddziaływania na środowisko jest zgodny z przepisami i obejmuje:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu ,
- ocenę istniejącego stanu środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- identyfikację problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu,
- ocenę przewidywanego znaczącego oddziaływania na środowisko,
- analizę rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w tym propozycje rozwiązań alternatywnych,

6.3. Analiza i ocena istniejącego stanu środowiska

Prognoza sporządzona została w szczególności na podstawie analizy projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, informacji o istniejącym i projektowanym sposobie zagospodarowania oraz innych materiałów archiwalnych i dokumentacji. Celem prognozy było określenie charakteru i stanu środowiska oraz określenie wpływu (prognozy) projektowanych ustaleń planu na środowisko, w zakresie:

- wpływu na świat roślinny, zwierzęcy oraz różnorodność biologiczną,

- wpływu na glebę, rzeźbę i powierzchniowe utwory geologiczne,
- wpływu na wartości krajobrazowe,
- wpływu na wody podziemne i powierzchniowe oraz zagrożenie powodziowe,
- zagrożenia polem elektromagnetycznym,
- zagrożenia środowiska odpadami,
- zagrożenia akustycznego, zanieczyszczenia powietrza i środowiska życia ludzi.

Po przeprowadzeniu prognozy ostatecznie stwierdzono, że projekt planu jest zgodny z innymi dokumentami, w tym dokumentami wyższego rzędu, co dotyczy zwłaszcza ustaleń Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Opola (wraz ze zmianą tego Studium). Plan również spełnia założenia Programu ochrony środowiska miasta Opola.

Wyznaczony pod realizację przewidywanych funkcji obszar jest odpowiedni z punktu widzenia ochrony środowiska przyrodniczego oraz kulturowego, co w szczególności wynika z następującej sytuacji:

- Teren obejmuje przede wszystkim obszary zainwestowane oraz grunty rolne i porolne odznaczające się niewielką wartością krajobrazową oraz przyrodniczą w sensie siedliskowym, florystycznym i faunistycznym. Teren znajduje się poza (i w znacznym oddaleniu) wszelkimi obszarami objętymi ochroną na podstawie Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody [Dz.U. z dnia 30 kwietnia 2004 r. Nr 92 poz. 880 ze zmianami], co dotyczy również obszarów NATURA 2000, a także obszarów projektowanych do ochrony na terenie miasta Opola.
- Na terenie objętym projektem MPZP nie występują obiekty zabytkowe czy też jakiegokolwiek inne nie chronione, lecz potencjalnie wartościowe obiekty i obszary kulturowe.

Mimo powyższych, na terenie planu występują lub też wyodrębniono specyficzne cechy środowiska wymagające szczególnych uwarunkowań i ochrony:

- na obszarze występują elementy przyrodnicze wskazane do ochrony przed zainwestowaniem, z których najważniejszymi są: ciągi nasadzeń drzew liściastych, a także strefa przykorytowa rzeki Maliny.
- problemem mogą okazać się zmienne warunki występowania wód gruntowych, co dotyczy obszarów płytkiego zalegania wód, tj. w granicach do 2.0m ppt we wschodniej części obszaru.
- teren znajduje się w zasięgu trzech głównych zbiorników wód podziemnych występujących na terenie Opola, co wymaga skutecznej ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem,
- obszar w części wschodniej znajduje się w granicach potencjalnego zagrożenia podtopieniami w przypadku piętrzenia się wód w zlewni Odry i wylewów wody z koryta maliny. Sytuacja taka miała miejsce podczas powodzi w 1007 roku.

Spełnienie wymagań w zakresie zapewnienia ochrony zdrowia ludzi oraz ochrony środowiska przyrodniczego zostało szczegółowo uwzględnione w projekcie ustaleń planu poprzez zasady i rozwiązania pozwalające na zminimalizowanie i wyeliminowanie niekorzystnych oddziaływań na

środowisko, jakie będą wiązały się z jego realizacją. Dotyczy to również wymienionych powyżej cech środowiska (stosowne rozwiązania w zakresie odprowadzania ścieków).

Planowane przeznaczenie na podstawowe cele mieszkaniowe, usługowe, usługowoprodukcyjne i komunikacyjne będzie miało wpływ na poszczególne komponenty środowiska, uzasadniony skalą poszczególnych rodzajów zagospodarowania, a przejawiający się: przekształceniem powierzchni ziemi, likwidacją naturalnej warstwy glebowej, zanieczyszczeniem powietrza, zmianami mikroklimatu, zmianami w występującej szacie roślinnej i krajobrazu, zmiana obecnego klimatu akustycznego, przepływu wód opadowych itp. Niemniej, przewidywane w projekcie planu funkcje oraz stosowanie się poszczególnych użytkowników (właścicieli) do wymagań wynikających z projektowanego dokumentu oraz wymagań określonych w przepisach odrębnych, nie będzie wiązać się z ponadnormatywnym oraz istotnym oddziaływaniem w zakresie praktycznie wszystkich elementów środowiska. Obowiązkiem bowiem władających, co dotyczy głównie terenów usługowych i produkcyjnych, będzie zapewnienie nie przekraczania obowiązujących norm (np. w zakresie emisji zanieczyszczeń do powietrza) poza terenem własności.

Jedynym parametrem środowiska z jakim należy wiązać istotną trudność w minimalizacji oddziaływań jest powierzchnia ziemi, a właściwie konieczność zapewnienia odpowiedniej powierzchni terenu pod rozwój przewidywanych funkcji.

Podsumowaniem częściowych prognoz oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego jest przedstawienie mapy z obszarami oceny potencjalnych skutków środowiskowych realizacji ustaleń planu.

- I. ustalenia planu, których realizacja wpłynie korzystnie na stan środowiska przyrodniczego – **ZP, ZI, WS,**
- II. ustalenia planu, których realizacja nie pogorszy stanu środowiska przyrodniczego – **U, MN, MNU, KDp,**
- III. ustalenia planu, których realizacja może wpłynąć niekorzystnie na stan środowiska przyrodniczego – **KDW, KDWx, KDD, KDx, KK, K, KS, E,**
- IV. ustalenia planu, których realizacja spowoduje zmiany w środowisku przyrodniczym – **KDL, KDG**
- V. ustalenia planu, których realizacja wpłynie częściowo korzystnie i częściowo niekorzystnie na stan środowiska przyrodniczego – **US/ZP, UOZ/ZP,**
- VI. ustalenia planu, których realizacja częściowo nie pogorszy i częściowo może wpłynąć niekorzystnie na stan środowiska przyrodniczego – **U/P**

Do strefy oddziaływań korzystnych dla środowiska, zaliczono tereny planowane pod realizację nowych zespołów zieleni, z zachowaniem elementów zieleni istniejącej, zwłaszcza wysokiej, najwartościowszej przyrodniczo i krajobrazowo a także tereny wód. Tereny te, będą pozytywnym czynnikiem przyrodniczo-krajobrazowym, również o funkcjach ochronnych (izolacyjnych).

Strefa oddziaływań neutralnych obejmuje tereny już obecnie zainwestowane (głównie zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz teren Opolskich Zakładów Drobiarskich), właściwie nie

zmieniając ich obecnych funkcji a także usługi sportu, usługi oświaty i zdrowia oraz planowane ciągi piesze.

Strefa oddziaływań mogących wpłynąć niekorzystnie na stan środowiska została wydzielona z uwagi na potencjalny mały wpływ na środowisko i obejmuje tereny o różnym przeznaczeniu: tereny komunikacji (drogi wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne, ulice dojazdowe), teren kolejowy czy tereny infrastruktury a także teren usługowo-produkcyjny.

Do strefy których realizacja spowoduje zmiany w środowisku zaliczają się główne tereny komunikacji drogowej (ulice lokalne i główne).

Charakter przeznaczenia terenów pozwala stwierdzić, że część przyszłych działalności realizowanych na terenach usługowych i usługowo-produkcyjnych, może podlegać procedurze postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć, zgodnie z art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska [Dz. U. z dnia 20.06.2001, nr 62, poz. 627 ze zmianami]. Tym samym dla tego typu przedsięwzięć mogą obowiązywać bardziej szczegółowe rozwiązania łagodzące (eliminujące, minimalizujące) mające wpływ na ochronę środowiska, wynikające z odrębnych postępowań.

6.4. Istniejące problemy ochrony środowiska

6.4.1. Zanieczyszczenie powietrza

Zły stan powietrza stwierdzono głównie za sprawą ponadnormatywnych wartości stężeń pyłu PM10 oraz tlenków azotu. Zagroženiem dla jakości powietrza jest stały wzrost natężenia ruchu drogowego. Przyczyny złej jakości powietrza są bezpośrednio związane z przyczynami ponadnormatywnego poziomu hałasu oraz nieodpowiedniego (w stosunku do skali problemu) stanu ochrony zieleni miejskiej, bowiem elementy te są ze sobą wzajemnie powiązane.

6.4.2. Natężenie hałasu

Dostępne informacje o pomiarach w newralgicznych punktach pozwalają stwierdzić znaczne przekroczenie dopuszczalnych norm. Jest to związane przede wszystkim z transportem drogowym, w mniejszym stopniu z usługami, handlem. Wiedzy o uciążliwym hałasie nie towarzyszą jednak wystarczająco intensywne działania przekładające się na faktyczną poprawę klimatu akustycznego.

6.4.4. Gospodarka odpadami

Mimo uruchomienia instalacji zagospodarowania odpadów (sortownia, zakład produkcji paliw alternatywnych, kompostownia, instalacja odzysku odpadów budowlanych), obecny system gospodarki odpadami w mieście nie jest w stanie zapewnić spełnienia wszystkich przyszłych wymogów prawnych dotyczących poziomów odzysku surowców wtórnych i ograniczenia składowania odpadów komunalnych, szczególnie frakcji ulegającej biodegradacji.

Zapisy planu zobowiązują do:

- wywozu odpadów na miejskie składowisko odpadów,

- segregacji i przechowywania odpadów w szczelnych pojemnikach,
- zakazu składowania i przetwarzania odpadów przemysłowych,
- wywozu odpadów przemysłowych do miejsc ich przetwarzania lub unieszkodliwiania,
- segregacji i przechowywania odpadów przemysłowych zgodnie z przepisami odrębnymi.

6.4.5. Zieleń miejska

W obszarze opracowania występuje mała ilość zieleni miejskiej oraz brak jest miejsc do rekreacji. Sytuacja ta nie zapewnia dobrego mikroklimatu i przewietrzania. W sytuacji przestrzennego rozwoju miasta problemem jest brak działań zmierzających do obejmowania ochroną prawną istniejących elementów przyrody.

6.5. Wpływ na środowisko w przypadku odstąpienia od realizacji założeń miejscowego planu

Odstąpienie od wdrażania zapisów planu miejscowego oznaczać będzie odstąpienie od obowiązku realizacji strategicznych celów ochrony środowiska w kontekście szerszej perspektywy postrzegania tej problematyki. W przypadku braku realizacji, przeprowadzona analiza i ocena stanu istniejącego pozwala wykazać, że może nastąpić kontynuacja istniejących trendów negatywnych.

Brak realizacji planu miejscowego przyczyniać się będzie do utrwalania oraz występowania negatywnych tendencji w środowisku, zwłaszcza w zakresie: jakości wód podziemnych i powierzchniowych, zagrożenia hałasem, terenów pozostających pod presją szkodliwego oddziaływania ruchu komunikacyjnego.

6.6. Zapobieganie, ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektu.

Patrząc przez pryzmat celu w jakim jest opracowywany ten dokument należy uznać, że środkami zapobiegającymi negatywnemu oddziaływaniu na środowisko są w istocie rozwiązania zastosowane w przypadku realizacji zapisów planu. Należy także pamiętać, iż realizacja może niekiedy powodować negatywne oddziaływania oraz czasowe pogorszenie środowiska.

W przypadku negatywnych oddziaływań zaproponowano podstawowe środki zapobiegające oraz ograniczające negatywne oddziaływania na środowisko.

Przy realizacji poszczególnych rozwiązań, na etapie ich projektowania, należy szczegółowo przebadać już konkretne przedsięwzięcia pod kątem ich oddziaływania na środowisko. W wyniku tej analizy koniecznym może okazać się podjęcie odpowiednich działań zapobiegawczych bądź kompensacyjnych. Do dyspozycji inwestorów jest cały wachlarz rozwiązań ograniczających, a nawet całkowicie eliminujących negatywne wpływy inwestycji na środowisko przyrodnicze.

Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć ma zdecydowanie pozytywny wpływ na środowisko. A zatem, zgodnie z metodologią ocen oddziaływania na środowisko proponowanie szczegółowych rozwiązań alternatywnych nie ma pełnego uzasadnienia. Ponadto, dokumenty te mają

charakter projektu i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia negatywnego wpływu projektowanych przedsięwzięć.

6.7. Transgraniczne oddziaływania na środowisko.

Lokalizacja terenu objętego projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, a także zastosowanie rozwiązań eliminujących i ograniczających oddziaływanie na środowisko do zasięgu miejscowego, wyjątkowo lokalnego, nie stwarzają sytuacji, które mogłyby powodować skutki o charakterze transgranicznym.

II CZĘŚĆ GRAFICZNA:

Rysunek nr 1 – Granice opracowania

Rysunek nr 2 – Istniejący sposób i stan zagospodarowania obszarów objętych postanowieniami projektu mpzp w rejonie ul. Górnej w Opolu

Rysunek nr 3 – Prognozowany sposób i stan zagospodarowania obszarów objętych postanowieniem projektu mpzp w rejonie ul. Górnej w Opolu